

DOMOLJUB

Iz hajs vseh četrtak. Cena mu je
8 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za
Ameriko in druge tuje države 6 K.)
— Posamezne številke se prodajajo
po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu
„Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravištvu „Domoljuba“.
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 49.

V Ljubljani, dne 9. decembra 1915.

Leto XXVIII.

Cesar piše.

Tole pismo je izdal naš cesar na mi-
nistrskega predsednika:

Ljubi grof Stürgkh!

Odkar je vstopila Italija v krog naših
sovražnikov, je zanesla boj z orožjem v
prej neogrožene kraje mirnega dela; od ta-
krat hudo trpi blagoslovljeno
ozemlje na južnih državnih me-
jah, ki ga moje vrle čete sedaj že nad
pol leta z junaško odločnostjo branijo,
vsled vojnega viharja in vedno
ponavljajočih se besnih so-
vražnih napadov. V težko pre-
izkušanjem Primorju moremo pač
mojemu srcu zlasti drago deželno glavno
mesto Gorico s silo meča braniti, da je so-
vražnik ne osvoji, ne moremo je pa varo-
vali poruševalnega dela, ki se ne da opravi-
čiti, češ da bi bilo vojaško potrebno. Z
globoko žalostjo gledam na
stiske zvestega prebivalstva
in hvaležno upoštevam požr-
tvovalnost, skateroprenaša v
trdnem zaupanju na zmagopra-
vične reči in na svojo zavest,
da nerazdružljivo pripada k
monarhiji, težki čas in podpira
orjaške uspehe moje armade,
s svojo stanovitnostjo. Sporo-
čite prebivalcem tistih krajev
moje sočutje, zagotovite jih,
da se moje očetovsko srce za-
našna Gospodova milostinda
zaupno pričakuje za nje sre-
nejših dni pa tudi, da bo moja
in moje vlade vedna skrb tudi
tam, kakor drugod rane, ki jih
je vsekala vojska, dejansko
polajšati in ozdraviti.

Dunaj, dne 3. decembra 1915.

Franc Jožef I. r.

Naš cesar se v tem pismu spominja
nesrečne Gorice in, kakor sam pravi, tež-
ko preizkušane Primorske. Pismo je pri-
srčno, ljubeznivo, polno sočutja, pa tudi
zagotovila, da bo država rane, ki jih je use-
kala laška nezvestoba, z vsemi močmi laj-
šala in zdravila. Silno lepo je priznanje
zvestobe primorskega prebivalstva, ki trpi
vsled vojske, dalje priznanje požrtvoval-
nosti, s katero v trdnem zaupanju na zma-
go pravične reči podpira orjaško delova-
nje avstrijske armade s svojo stanovit-
nostjo.

Cesar je govoril. On izreka hvaležnost
zvestobi naših ljudi, ki v bližini sovražnega
ognja vztrajajo na svojih domovih, pa tudi
naših beguncev, ki jim je nezvesti Lah vzel
domovje, porušil hiše in jih odpodil iz mir-
nega domačega življenja v daljni svet. Ce-
sar se zahvaljuje tem revežem zato, da ta-
ko trdno drže z državo, da zvesto ohran-
jajo v svojem srcu zavest, da je Avstrija
njihova domovina, in da hočejo z vsemi
potrebnimi žrtvami svojim potomcem ohran-
iti to dedščino.

Bili so časi, ko so hudobni ljudje sum-
ničili zvestobo našega primorskega ljud-
stva, katerim so nekateri iz nevednosti
prehitro verjeli. Vsled tega je bilo več ža-
lostnih slučajev, ko so trpeli, kakor se je
kasneje do pičice vse natanko dognalo,
popolnoma po nedolžnem sumničeni in
preganjani naši ljudje. Spomin na te čase
je v srcih preganjanih in ljudstva, ki je to
videlo, zapustil težke rane. Cesarjeva be-
seda polaga na te rane hladilno zdravilo.
Nad vsemi zmotami in morebitnimi krivi-
cami, ki jih izkuša ta ali oni, se sveti v zar-
ji pravičnosti in ljubezni cesarski prestol.
Tam ima zvestoba vedno zagovornika,
krivično preganjanje oporo, žalost tolaž-
bo, nesreča očetovsko srce. Proti temu
prestolu bo odslej še z mnogo večjo uda-
nostjo in zaupnostjo gledalo naše ljud-
stvo. Cesarja, ki se mu javno zahvaljuje za
njegovo zvestobo, zahvaljuje v udanih du-

šah tudi vse naše prebivalstvo. Zvestoba
za zvestobo, ljubezen za ljubezen vrača
ves naš narod svojemu cesarju in ga zago-
tavlja, da mu zaupanje v pravično stvar
njegovo in cele naše države nobena sila
ne iztrga iz srca. Blagoslovljeno ozemlje
imenuje naš cesar tiste kraje, ki sedaj tr-
pe vsled nezvestega laškega sovražnika.
Sočutja polne so njegove besede, ko govo-
ri, da more meč pač obvarovati Gorico,
da je sovražnik ne osvoji, ne more pa za-
brani, da ne bi njegova surovost razdi-
rala mirnih domov.

Naj poleti kakor golobica miru in to-
lažbe cesarjeva beseda tja do strelskih
jarkov na Krnu in Plaveh, Oslavlju in Do-
berdobo, naj ujasni oko našemu rojaku, ki
v topovskem viharju obdeluje svojo zem-
ljo in trepeče za svojo kočo. Naj pohiti tja
v barake na daljnem severu in naj obriše
solze žalostnim materam, naj dvigne srca
vsem nesrečnim beguncem, ki jih je vojska
razkropila križem sveta. Pove naj jim, da
vkljub vsemu, kar so prestali in še presta-
jajo, niso zapuščeni. Cesar misli zanje in
zaupa, da jim bo Gospodova milost naklo-
nila srečnejših dni. Zagotavlja jim pa tudi
dejanske pomoči. Cesarjeva beseda velja
brez pridržka. Kar pravi, to drži. Zato smo
prepričani, da se bo ob nji kakor ob ne-
zloinnem zidu dvignilo marsikatero med-
leče srce...

Hvala Ti, sivi cesar, za Tvojo očetov-
sko besedo.

Troje prošnji.

Nemški listi tožijo, da ni vse, kakor
bi moralo biti. Zlasti po me-
jah strašni boji, neizmerno trpljenje, smrt
v tisočeri podobi, po mestih pa, kakor da
je vesel predpust: veseljačenje, zabava,
moda. Razna dvomljiva zabavišča polna,
po cestah ženske v dragih kožuhovinah in

bogatem lepoticju, pa seveda tako napravljene, da se satan za njimi reži. Vse to kaže, da je tista toliko hvaljena omika po mestih v resnici presneto majhna: vnani videz, znotraj pa izkvarjenost. Ali ni sirova, pa naj si bo na zunaj še tako fina, ženska, ki v tem času misli samo na to, s kakšno obleko bi lažje mamila lahkomišelnice ljudi? Bog nas varuj take omike! Je pa pri nas le še več omike srca!

Ne moremo pa reči, da bi bilo pri nas vse dobro, če ni tako hudo. »Domoljub«, ki ljubi dom, slovensko zemljo in slovensko ljudstvo, mora tudi večkrat malo popridigati, če se mu ne zdi kaj prav. Danes bi imel tri prošnje.

Prva je: treznost, treznost, treznost. Ni mogoče dopovedati, kako je to velikega pomena. Naša treznost, naša prihodnost! Slovenci bomo, če bomo trezni. Po vojski se bo začela z vsilo gospodarska in narodna tekma. Tisti se bo obdržal, tisti bo najbolj na vrhu, ki bo najbolj priden, najbolj delaven in podjeten, pa najbolj — trezen. Trezen narod je zdrav, je brihten, je gibčen. Kjer se pije, tam ni veselja za delo, ni razsodnosti, ni moči. To smo sicer že večkrat povedali, a moramo še, ker nekateri kar ne verjamejo. Drugi narodi pa to ne le verjamejo, ampak vedo in se s treznostjo pripravljajo na veliko prihodnost. Zlasti čas vojske gotovo ni čas za popivanje. Toliko resnobne bi moral imeti pač vsak: ko naši ljudje po bojiščih trpe in krvave, se vendar ne spodobi, da bi se drugi doma zalivali in opijali Bogu v nečist in nam vsem v sramoto. Ali se še spominjate, kaj nam je zabrusil Nemec Miller v obraz, da smo Slovenci od žganja že bebasti? To je grda laž, a najbolje jo bomo ovrgli, če bomo kar najbolj trezni!

Druga prošnja je: varčnost, varčnost, varčnost. Sedaj je veliko denarja med ljudmi in to mnoge premoti, da ga kar lahkomišelnostno razsipljejo za zabavo in razne nepotrebne reči, češ kam pa sicer z denarjem? Ti ljudje nič ne mislijo, odkod so največ denarja dobili. Ali ne največ odtod, ker so prisiljeni odprodali mnogo živine? Zdaj pa treba pomisliti, da bodo morali po vojski živine zopet dokupiti, in zelo se motijo, če menijo, da bo po vojski draginje konec. Ne bo je tako hitro konec, ne. Bojimo se celo, da bodo morali še marsikaj dražje kupiti, kar so zdaj drago prodali. Razmere se ne bodo tako hitro uredile, da bi se cene zopet zravnale. Manjkalo bo vsega in vsi bodo hiteli, da bi si kar najprej oskrbeli vsega potrebnega. To pa vemo, če je na trgu mnogo kupcev, a malo na prodaj, da se samoposebi vse podraži. Nekateri so zdaj res mnogo denarja dobili tudi s podporami. A to bi pa bilo vendar najbolj brezvestno in najbolj grdo, če bi taki denar zapravljali. Ta denar daje država, država ga dobiva le od ljudi, a ljudje gotovo ne plačujejo davkov zato, da bi jih nekateri lahkomišelnostno poganjali. Te državne podpore imajo lep namen: poskrbeti za družine, ko so očetje v vojski, skrbeti ta čas, ko se oče vojskuje za domovino in za nas vse, da otroci doma ne stradajo, da se ne zanemarijo, da morejo v šolo in cerkev. Zato bi bilo silno grdo, da bi kaka žena ali mati tak denar zapravila. Če je podpora večja, naj bi se tudi kaj shranilo.

Kdo ve, ali se bo mož, oče zdrav vrnil? Če se vrne, da ne bo več za nobeno pravo delo, bo morda dobival kaj podpore, toda ali bo zadostna? ali bo imela država po teh strašnih izdatkih še toliko, da bo mogla vsemu kaj? Nič ne vemo, kaj se pride. Anglež še ni odvezal mošnje, da bi nam plačal neznansko vojno odškodnino. Če je ne bo, kje bomo jemali denar? Zato varčnost in še enkrat varčnost!

Tretje: usmiljenje, usmiljenje, usmiljenje. Samo ena potrata ni potrata: kdor se ubogega usmili, Bogu na obresti posujuje, pravi sv. pismo. In ubogih je v tem času toliko. Ubogi so naši vojaki, ki jih ob vsem drugem trpljenju čaka zopet nova zima. Uboge so sirote doma, ki nimajo skrbnega očeta ali dobre matere, ki bi jim poskrbeli za obleko, za odgojo, da bi se mogli kaj naučiti in pridni ostati. Ubogi so begunci, ki so morali pustiti dom in vse in begajo okrog. Še posebno ubogi so njih otroci, ki stari v tujini ne morejo zanje tako poskrbeti, kakor bi poskrbeli doma. Do teh imejmo usmiljenje! Najprej sočutje, to se pravi, z njimi moramo čutiti. Pomisliti moramo malo, kako bi bilo nam, če bi morali na vojsko ali z doma v tujino, ali če bi se morali naši otroci tako potikati okrog. Grdo in sirovo je, če kdo zanevidi vojaka, ker je morda zamazan, zamenjarjen ali ker ne zna po naše govoriti. Grdo in sirovo je, če kdo odriva begunce, češ se ti nam delajo draginjo. Begunci bi pač bili rajši doma kakor tu tujim ljudem v nadlego in sebi v bridkost! Tu in tam se morda res draginja radi beguncev malo bolj čuti in prav je, če se begunci porazdele, a imeti moramo do njih usmiljeno srce. Zlasti pa nobene grde besede do njih otrok! Otroci brez doma je sirota, pa naj si mu tudi ničesar drugega ne manjka! A samo sočutje ne bi bilo zadosti. Uboge moramo tudi dejansko podpirati. Za vojake, za sirote, za begunce moramo imeti odprto srce in odprte roke. Tu se nikar ne bojmo, da bi delali zoper varčnost! Narava je že sama poskrbela, da človek za druge ni kmalu predobrih rok! Ne bilo bi lepo, če bi se begunci kdaj vrnili domov in bi govorili: »Bili smo tam in tam; ljudje so govorili naš jezik, a srca za nas niso imeli. Tista hvala o plemenitih srcih dobrih Slovencev je sama samohvala!« A ne glede na to, je božja zapoved, da v stiskah drug drugemu pomagamo, in nobene reči ni Kristus tolikokrat in tako prisrčno z zgledom in besedo priporočal kakor usmiljenje.

Ali je že preveč pridige? Bodi kaka beseda preveč, a temu bo gotovo pritrdil vsak, da »Domoljub« Slovincem le dobro želi, da le na to dela, da bi bili Slovenci narod vrl in srečen, ljubljen od Boga, od tujcev spoštovan!

Pregled po svetu.

Novi avstrijski ministri. S 1. decembrom smo dobili tri nove ministre: Minister notranjih stvari je postal **Konrad princ Hohenlohe**, bivši tržaški namestnik in nekdanji ministrski pred-

sednik. Novico, da je uprav ta mož postavljen na tako važno mesto, je sprejel marsikdo, če ne vsa javnost, z zadovoljstvom. V Trstu se je princ Hohenlohe izkazal vselej in odkrito pravega Avstrijca. Sicer je moral iti radi ljube »zaveznice«; toda ko smo se rešili »zaveznice«, se Hohenlohe zopet vrača. Prejšnji minister notranjih stvari dr. baron Heindl je imenovan za dosmrtnega člana gosposke zbornice.

Novi trgovinski minister dr. **Aleksander pl. Spitzmüller** je bil doslej ravnatelj kreditnega zavoda. Ta mož bo imel važno nalogo, ko se bo reševala nagodba z Ogrsko. Prejšnji trgovinski minister dr. Schuster je postal baron.

Tudi finančni minister je nov. Namesto dr. Engel-a, ki je postal član gosposke zbornice, je imenovan za finančnega ministra dr. **Karel vitez Leth**, doslej guverner poštne hranilnice.

Splošno se lahko reče, da je značaj Stürgkhovega ministrstva ostal isti in da bo delo novih ministrov res posvečeno le javnemu blagru.

Parlamentarno delo se je pričelo v ogrski zbornici. Tudi nemški državni zbor je sklican. V prvih sejah so govorniki slavili junaštva in uspehe zveznih čet. Sovražniki prihajajo do zavesti, da smo na bojiščih nepremagljivi, in da nas tudi gospodarsko niso in ne bodo uničili.

Italijanski državni zbor. Ko je bilo zborovanje odprto, je govoril predsednik Marcora, ki je pozdravil kralja, armado in ljudstvo ter želel domovini zmago in srečo. Poslanci so stali poslali ter ob sklepu zaklicali: »Živel kralj!« Socialisti so obsedeli ter odgovarjali: »Živela republika!« — Nato je govoril Sonnino, ter razlagal diplomatske določke zadnjih mesecev.

Italija obljublja pomoč. Kralj Viktor Emanuel in Cadorna sta izjavila lordu Kitchenerju, da bo Italija sodelovala v albanski vojski. V sedanjo balkansko vojsko pa ne more poseči iz političnih razlogov. (»Temps«.)

Huda je ta. »Südslav. Korr.« sporoča, da je četverosporazum zahteval od Grčije to-le: 1. Grška umakne vse svoje čete iz Soluna in okolice, 2. nad črto južnovzhodno od Soluna do Bitolja imajo zavezniki izključno pravico razpolagati z železnicami in cestami; 3. zavezniki imajo pravico utrditi Solun in haleidski polotok; 4. Grška izroči v vseh svojih teritorialnih vodah in tako tudi v luki Pireju pomorsko policijo ententi. Ententa se ne zadovolji z obljubami, ampak zahteva takojšno izpraznitev Soluna. Ententine zahteve so napravile v Atenah grenak vtis. Položaj je napet. Grčija nadaljuje različno svoje oboroževanje in ima že 200.000 mož pod orožjem.

Grška se odločila. Težkih zahtev četverosporazuma Grčija ne more sprejeti; zlasti bi ji bilo težko, Solun izprazniti ter ga prepustiti za središče ententinih armad. Avstrija in Nemčija sta dali razumeti, da bi Grčije ne smatrali več za prijateljsko državo, če bi se Solun prepustil na razpolago Francozom in Angležem. — Rimski

listi so 1. decembra objavljali novice, da je grška vlada na ponovno zahtevo entente, naj se Solun in bližnje železnice prepuste Francozom in Angležem, odgovorila odklonilno.

Romunija je izjavila, da bo smatrala vsak prehod čet skozi romunsko ozemlje za kršitev romunske nevtralnosti ter bi morala v tem slučaju nastopiti z orožjem. To je romunska vlada sporočila v Petrograd, na Dunaj in v Berlin.

Ali se bo Rusija lotila Bolgarije? Italijanski časopisi napovedujejo, da bo Rusija prav kmalu udarila na Bolgarijo. Drugi pa trde, da bodo priprave trajale še mesec dni.

Angleški prevoz. Anglija pripravlja sto velikih parnikov raznih parobrodskih družb, ki jih hoče uporabiti za prevoz novih čet v Egejsko morje in v Egipt.

Sueški prekop so turške čete začele pomalem napadati že pred enim mesecem. Angleži so se branili s tem, da so poplavalili obrežne kraje.

Svetovna vojska.

strašni boji ob Soči do 2. decembra. — Borba za goro Sv. Mihaela. — V tolimskem odseku Lahi petkrat odbiti — Gorica še vedno trpela; nad 1300 hiš poškodovanih. — Bolgari zasedli Prizren in Bitolj; ujeli blizu 20.000 Srbov. V novi bitki pri Prizrenu je bil sovražnik silovito poražen. Bolgari uplenili 100 topov in veliko vojnih potrebščin. V Srbiji vojska povečini končana. Naši ujeli 7500 srbskih vojakov. Avstrijske čete vkorakale v Plevlje. — Turki uspehi pri Bagdadu zadovoljivi. Izgube Angležev občutne.

VOJSKA Z ITALIJO.

Strašni boji ob Soči pred prvim decembrom. S silovitim pritiskom so gnali italijanski poveljniki v gotovo smrt številne nove čete, ki so jih pobrali povsod, kjer so se bile na razpolago. Hoteli so doseči uspeh, da bi bila v zbornici, ki se je sešla 1. decembra, boljša »štimumga«. 29. novembra so napadali na celi črti od Tolmina do morja, posebno ljuto pa obmostje pri Tolminu in Gorici ter severni del Dobroba. Toda »ne gre, pa ne gre«, bi rekel Kranjec. Povsod, zlasti pa ob gori Sv. Mihaela in v okolici Sv. Martina so bili Italijani krvavo ugnani, četudi so še tolikrat naskakovali. Na hrib Sv. Mihaela so se n. pr. osemkrat navalili, trikrat na goro Sv. Martina; toda hollywoodski polk št. 4 jih je v ročni borbi zadušil ter obdržal vse postojanke.

Od Krna do Montalcone (Tržiča) ni točke, kjer bi ne bili poizkušali Italijani prodreti s premočnimi silami. Včasih se posreči sovražniku, da zasede del po kano-

nadi razrušenih jarkov; toda podnevi izgubljene postojanke se nahajajo drugo jutro že v naših rokah.

Izgovori Italijanov. Do 30. novembra je divjal boj na celi razdalji s peklenko besnostjo. Šele 30. novembra se je vihar nekoliko polegel, dasi so Lahi ponovno in ljuto naskakovali še tolimsko obmostje. — Italijanski listi naglašajo, da koristi našim v bojih ob Soči naravna premoč naših postojank, ki so kot navlašč za obrambo ustvarjene. Italijani tudi povdarjajo, da stoje proti Italiji najboljše avstrijske čete, med njimi izborna moštvo s Kranjskega, Hrvaškega in Koroškega.

Kako v decembru? S prvim so Italijani še nekoliko rohneli. Napadali so osobito ob tolimskem obmostju in na postojankah severno od tam. Našteli so — če so hoteli — pet onemoglih svojih sunkov, bolje porazov. Porušili so pač nekaj krajev, ki leže za bojno črto. — Pri Oslavju so Lahi ta dan doživeli tri brezuspešne navale na naše

mesta napravilo dokaj škode. Skupno je doslej poškodovanih nad 1300 hiš, več kot 100 jih je pogorelo. — Angleški list »Daily Expr.« pravi, da hoče Cadorna Gorico vzeti za vsako ceno, zato je spravil pred mesto še 120 težkih topov. — Pristaviti je pa ta list pozabil, da so se prejšnji topovi že izrabili in je Cadorna bil prisiljen, da jih nadomesti.

Pri Oslavju so Italijani tudi še 4. decembra rinili naprej in poskušali s posameznimi napadi, toda bili so vselej gladko zavrnjeni. Drugače pa je bil povsod le zmeren topovski ogenj.

SRBIJA V OGNJU.

In sedaj še Prizren. Bolgarske sile se dne 28. novembra zasedle mesto Prizren ob srbsko-črnogorsko-albanski meji. Ujetih je bilo 3000 Srbov in zaplenjenih 8 topov. Mesto Prizren šteje zdaj 40.000 prebivalcev. — Pri Prizrenu so Bolgari ujeli 17.000 Srbov ter uplenili 50 polj. topov, več vo-

Ujete Italijane peljejo.

jarme. Izkazali so se v ročnem metežu od delki našega 57. pešpolka.

Za hrib Sv. Mihaela. Ker s splošnim frontalnim napadom Lahi niso uspeli, so se vrgli na ključ dobrdobske planote: na hrib Sv. Mihaela. V širini 4 km je napadal polk za polkom v osmih rojnih črtah. V nočnih protinapadih so naši štajerci vedno obdržali staro fronto. Seveda je treba včasih večurnega bajonetnega boja, kakršnega svet še ni videl.

Vihar se je polegel... Dne 2. dec. je po popolnoma ponesrečenih italijanskih napadih prejšnjih dni nastalo večinoma na celi črti bolj mirno. Napadalni sunki so se ponavljali še pri Oslavju (nočni napad) in na goro Sv. Mihaela, ki so pa bili brezuspešni. Pri Sv. Martinu je bil uničen neki sovražni oddelek, ki je bil krit z vrečami peska.

Gorici pa Lahi še niso prizanašali. Zivahno obstreljevanje je osobito v sredini

nega orodja in 20.000 pušk. V Prizrenu so Srbi zažgali 148 avtomobilov, v katerih sta se vozila glavni stan in vlada. **Bitka pri Prizrenu pomeni skoraj konec vojske proti Srbom.** Kolikor je še srbskega vojaštva, se umika proti Skadru in Draču.

Francozi in Angleži v pasti? Južno, kjer se zbirajo francoske in angleške čete, ni posebnega vrišča. Ta tuja armada se motovili v dolini reke Črne, toda na levem bregu ni že dalj časa nobenega francoskega ali angleškega vojaka. Danes je takorekoč skoraj vsa ta tuja armada obkoljena v medrečju med Vardarjem in Črno.

Zopet 7500 srbskih ujetnikov. Južno-zahodno od Mitrovice je privedel neki avstrijski pol-bataljon štiri tisoč srbskih vojakov, dva topova in sto uplenjenih konj. Zahodno in južno od Novega Pazarja so avstrijski oddelki ujeli 3500 Srbov. Našim vojakom pomagajo tudi oboroženi Mohamedanci.

Plen Bolgarov. Od 14. oktobra do dne 29. novembra so vzele bolgarske čete Srbom: 50.000 vojakov-ujetnikov, 265 topov, 136 artiljerijskih municijskih voz, okrog 100 tisoč pušk, 30.000 granat, 3 milijone patron, 2350 železniških vagonov, 63 lokomotiv.

Pri Bitolju so 3. decembra še stali srbski vojaki. Polkovnik Vasić je sklenil, da brani mesto do skrajnosti, potem se pa umakne proti Resni in Ohridu. Zdi se pa, da je usoda Bitolja tudi zapečaten. In res, komaj smo to zapisali, je že došla novica, da so dne 2. decembra popoldne ob treh

Bolgari zasedli Bitolj. Mesto se je vdalo, ker ni bilo nobenega upanja, da bi se moglo še ubraniti. Pogodbo so podpisali grški konzul, srbski metropolit in bitoljski župan. — V mestu se nahajajo bolgarske in nemške čete.

Oklic Srbom. Ko so zvezne armade dokončale glavno delo v Srbiji, je dal maršal Mackensen razglasiti oklic, da se zavzame čete ne bojujejo proti srbskemu ljudstvu, marveč proti armadi. Vsakemu, ki ne nastopi proti zavznimskim četam, je lastnina in življenje varno. Prebivalstvo se pozivlja, da se vrne v svoja bivališča, se zopet loti dela ter ukloni odredbam vojnega poveljstva.

Razkrojene srbske čete. Boji so bili v Srbiji potrebni še zoper ostanke razkrojenih srbskih čet; 3. decembra je bilo ujetih še 2000 takih ostankov.

Nov uspeh blizu Prizrena. Južnozahodno od Prizrena se je razvil nov boj. Sovražnik se je nenadoma vrnil ter hotel napasti, a je bil poražen. Bolgarske čete so zajele 100 kanonov, veliko množino vojnih potrebščin ter 200 težkih voz. Srbske čete se umikajo dalje ob reki Drinu v smeri proti Skadru. Mesto Djakova so že izpraznili. Kralja Petra so odnesli na nosilnicah, ker je pot za ježo ob Drinu neprimerna.

ČRNAGORA.

Črnogorcem se bližajo hudi dnevi. Avstrijske čete, ki so skupno z nemško armado skorajda opravile delo v Srbiji, so se obrnile proti Črnigori. Jugozahodno od Priboja so bili Črnogorci vrženi že 28. novembra proti Plevlju.

Naši vkorakali v Plevlje. Poročilo (uradno) dne 2. decembra je zopet razveseljivo. Glasilo se je: »Danes zjutraj smo vkorakali v Plevlje. Mesto smo vzeli po trdovratnih bojih. Črnogorci so se deloma umaknili v begu. Naši so zasedli tudi Boljani in Jakuko.« — Mesto Plevlje je šlo pred vojsko 6000 prebivalcev (sedaj 3000). Poprej do leta 1908. je bil tu sedež 1. avstrijske pehotne brigade. Po priklopitvi Bosne je prepustila Avstrija Sandžak Turčiji. V balkanski vojski so pa Črnogorci vzeli Plevlje (28. oktobra 1912).

Južno od zasedenega mesta Plevlje so naše čete zavrnile nočne črnogorske protinapade. V Plevlju so se naši polastili bogatega vojnega plena.

TURSKI USPEHI.

Iraška bojna črta. Irak se imenuje ozemlje med reko Evfrat in Tigris. En del se imenuje perzijski Irak, drugi pa arabski. Glavno mesto Bagdad (ob reki Tigris) so si hoteli prisvojiti pohlepni Angleži, ki bi

radi na ta način razcepili turško moč. V bojih, ki so bili tam v dneh od 23. do 26. novembra, so znašale angleške izgube 5000 mož. Poleg tega je mnogo angleških vojakov in častnikov pobegnilo, da si rešijo življenje. Druge angleške čete so se morale umakniti proti Kutulami, kraju, ki leži 170 kilometrov južno od Bagdada. Turške čete so uplenile mnogo vojnega materijala ter na stotine velblodov. Angleži so več municijskih voz pogreznili v reko Tigris.

Na dardanelski črti je bil zopet boj s topovi in strojnimi puškami.

Tedenske novice.

Vojaški škof c. k. vojni vikar Emerik Bjelak se je bil pripeljal 3. dec. v Ljubljano, da je nadzoroval vojne bolnišnice in duhovno pastirstvo med ranjenci in bolniki. Na kolodvoru so ga sprejeli vojaški dostojanstveniki in v Ljubljani navzoči vojni kurati.

Pogreb padlega poročnika jurista Ivana Susteršiča, sina kranjskega deželnega glavarja, se je izvršil v Ljubljani ob ogromni udeležbi občinstva. Poleg zastopnikov vseh uradov je bil navzoč tudi deželni predsednik baron Schwarz, ljubljanski župan dr. Tavčar. Oddelek vojaštva je izkazal padlemu junaku zadnjo čast. Žalnega sv. opravila se je udeležilo mnogo duhovščine z ljubljanskim knezoškofom dr. Jegličem. Močan pevski zbor je zapel pokojnemu dve pretresljivi žalostinki.

Župnija Mošnje na Gorenškem je podeljena č. g. Francišku Bleiweis-u, župniku v Lešah; Spodnja Idrija pa ondotnemu župnemu upravitelju č. g. Karlu Supinu.

Odložili so. Črnovojniški obvezanci rojstnih letnikov 1872, 1873, 1874 in 1896, ki so bili pozvani, da nastopijo vojaško službo dne 6. decembra 1915, bodo šli k vojakom šele 15. decembra 1915. Kdor ni bil obveščen in je odrinil v vojno službo že 6. decembra, bo dobil na lastno željo dopust do 15. decembra. Dano jim je pa na prosto, da smejo službo nastopiti že s 6. decembrom.

Premoğa primanjkuje. Ljubljanska plinarna je naznanila, da bo morala ustaviti obrat, če se ji ne posreči dobiti pravočasno zadosti premoğa.

Nenavadno dete. Žena Neža Gnezda iz Jeličnega vrha pri Idriji je dobila sinčka, ki ima dva nosa, dvoje ust in štiri oči. Otrok se nahaja v deželni bolnišnici v Ljubljani.

Za kozami sta oboleli prejšnji teden v Ljubljani dve odrasli osebi.

Razpuščen občinski zastop. Vojno poveljstvo je odredilo, da se razpusti občinsko starejšinstvo v Idriji. Občinske posle bo vodil gerent.

Vsled ran, dobljenih na južnem bojišču, je umrl sin štajerskega poslanca Roškarja, 25letni četovodja Milan Roškar. Služil je pri trdnjanskem topniškem polku od začetka vojske.

Pogreša se infanterist Ivan Bernardi, doma v Maliji 89. Od začetka vojne se je nahajal v Przemyslu. Kdor bi kaj vedel o njem, naj blagovoli naznaniti na naslov: Ana Bernardi, Malija 89, Portorose — Istra. Stroški se povrnejo.

Kapucinska cerkev v Gorici porušena. Dne 29. novembra popoldnem je zadela sovražna krogla najtežjega kalibra kapucinsko cerkev ter povzročila velikansko opustošenje. To je bilo edino svetišče, kjer se je mogla opravljati še sv. maša. — Dan plačila bo prišel tudi za Italijane.

Utonil je dne 14. novembra v Virmašah pri Škofji Loki čevljar Jakob Ilija. Vzrok — alkohol.

Če je res. V poročilih o zborovanju italijanskega parlamenta beremo tudi, da je predsednik prečital brzoglavne pozdrave iz Ogleja, Ronkova in Gradeža. Gradežani so izjavili, da so trajno hvaležni (?), ker so oproščeni iz kremplev tiranskih zatirancev. — Tega pač Avstriji zvesti Gradežani niso mogli storiti, saj bi morali tudi v Rimu vedeti, da se je Gradežanom doslej prav dobro godilo vsled tega, ker so tja hodili na morsko letovišče Dunajčani, Čehi, Slovenci, Ogrji in Avstrijci sploh. Bomo videli, kaj bodo rekli Gradežani, ko bodo došli zopet naši vojaki!

Razne novice.

Visok obisk. Dne 29. nov. dopoldne se je bil pripeljal s posebnim dvornim vlakom na Dunaj nemški cesar Viljem, da je osebno častil našemu cesarju ob izrednem jubileju 67letnega vladanja. Mesto Dunaj je bilo okrašeno z zastavami. Sprejem na dvoru je bil prisrčen. Oba cesarja sta bila močno ginjena. Cesar Viljem je sprejel v avdienci več veljavnih dostojanstvenikov, med njimi tudi dunajskega župana dr. Weiskirchnerja. Zvečer se je zopet odpeljal. Na kolodvor ga je spremljal prestolonaslednik Karel Franc Jožef.

Častni admiral nemške mornarice je postal naš prestolonaslednik Karel Franc Jožef. Nemški cesar mu je podelil to odlikovanje z lastnoročnim pismom ob zadnjem obisku na Dunaju.

Železne novice po 20 vinarjev obetajo tudi pri nas. V Nemčiji jih že imajo.

Češki Sokol razpuščen. Notranje ministrstvo je razpustilo društvi »Česka Obec Sokolska« in »Slovansko sokolsko zvezo«.

Dobrota za ranjence. Vojni minister je odredil, da dobe vojaki, ki so bili ranjeni v vojni službi, potrebne umetne nadomestne ude na račun vojne uprave. Nabavnih stroškov se sme dovoliti 250 K za osebo.

Še na obsoško bojišče je lezel... So rekli, da je šel angleški lord Kitchener proti Egiptu, da bi tam uredil močno armado za brambo sueškega prekopa in dežele. Zdaj pa slišimo, da je že doma na Angleškem; med potjo si je ogledal tudi laško fronto. Šel je s kraljem na grič Medean, odkoder je razgled na vso

spodnjo obsoško ravan. Kitchener je bil navzoč med bojem artiljerije in pehote.

Božično premirje. Papež Benedikt XV. bo še enkrat poizkusil doseči premirje na bojiščih vsaj za Božič.

Poštni zavoji so dovoljeni k vojne-mu poštnemu uradu št. 605.

Kup razvalin hočejo napraviti Lahi v Gorici. Te dni so metali letalci listke z napisom: »Pobegnite hitro, ker hočemo Gorico razstreliti in popolnoma požgati.«

Tudi pogum — če ni že skoraj gresen. Malo je trgovin, ki so poslovale do zadnjega v Gorici; med njimi je tudi prodajalnica K. T. Društva, dasi je na dokaj nevarnem prostoru. V tej prodajalni dobivajo Goričani »Slovenca«, da izvedo »goriške« novice, kajti v takih časih in nevarnostih ve vsakdo le bolj zase in za svojo bližnjo okolico.

Zgorela je cerkev sv. Vida v Gorici. Ognjegasci niso mogli veliko rešiti.

Odstopil je nižjeavstrijski namestnik Bienerth in sicer radi bolehnosti. — Cesar ga je povišal v grofovski stan. Bienerth je bil poprej ministrski predsednik. Ko ozdravi, ga bo cesar zopet poklical v državno službovanje.

Visoke redove so prejeli poveljniki naše vojske v Srbiji. Avstrijski cesar je pisal lastnoročno pismo feldmaršalu pl. Mackensenu, ki se mu v njem zahvaljuje za izredno lepe uspehe ter mu je podelil briljante k vojaškemu zaslugi-nemu križu I. reda, generalu pl. Gallwitzu ter pl. Köweszu pa zaslužni križec I. razreda z vojno dekoracijo.

Vojne dobičke bodo obdačili. Države iščejo in bodo iskale nove vire dohodkov, da bodo mogle po svetovni vojski povzročene stroške zmagovati. Davek na vojne dobičke je naložila Nemčija; tudi laškemu ljudstvu so privoščili že šop davkov, ki se med njimi nahaja tudi obdavčenje vojnih dohodkov. Ruski finančni minister ima za Ruse že pripravljeno davčno presenečenje; na Angleškem je davčna moč ljudstva že itak preobložena, pa bodo še trkali. Na Ogrskem so že pričeli z obdavčenjem vojnih dobičkov; v Avstriji imamo doslej šele načrt za uvedbo tega davka. Kakor se čuje, bodo poskušali tudi z zvišanjem prometnih pristojbin zagotoviti državi novih dohodkov.

Prostovoljski znak za 43- do 50letne črnovojnike iz inteligentnih krogov. Vojno ministrstvo je odredilo, da dobe 43- do 50letni črnovojniški zavezanci, ki pripadajo inteligentnim krogom, kot znak enoletnih prostovoljcev na rokavu samo rumen trak, dočim imajo enoletni prostovoljci, ki so napravili zrelostne izpite na kaki srednji šoli, pravico nositi na rokavu dva rumena trakova. Pravico, nositi na rokavu po en rumen trak, imajo vsi tisti 43- do 50letni črnovojniški zavezanci, ki pripadajo uglednim industrijskim krogom, samostojni trgovci, vodilni uradniki večjih industrijskih ali gospodarskih obratov, lastniki večjih trgovskih tvrdk, javni uradniki, občinski svetovalci in poslanci. Ni jim pa treba podati

nobenega dokaza glede šolske izobrazbe. Črnovojniški zavezanci, ki imajo pravico do tega znaka, so oproščeni od vsakega navadnega dela v vojašnicah in smejo stanovati tudi izven vojašnic.

Iz seznamov št. 1—320 o padlih, ujetih in ranjenih, posnamemo sledeče podatke: Naših častnikov je padlo 6488, moštva 142.333; ranjenih je bilo 21.680 častnikov, 671.602 izmed moštva; ujetih 5251 častnikov, 217.882 mož. — Pripomniti pa je, da se izmed ranjencev velika večina zopet povrne v vojno službovanje.

O garancijski postavi se je nedavno izrazil italijanski pravosodni minister v svojem govoru v Palermu tako-le: »Velike težave povzroča vladni stališče papežev, čigar posebna neodvisnost je postavno zagotovljena. V varstveni (garancijski) postavi pa za slučaj vojske ni bilo poskrbljeno. Kljub temu so odpravljene vse težave, to pa radi tega, ker vlada tako tankovestno vpoštevava vse določbe v postavi. Ne le da se niso vse garancije varovale, marveč še celo marsikaj pomanjkljivega se je s pomočjo širokosrčne razlage dostavilo. Papež vlada Cerkev, izvršuje svoj poklic, je v posesti vseh pravic, svoboščin, varstva in sijaja, ki mu gre kot samostojnemu vladarju.« — To se sicer lepo sliši. Vprašanje je pa, če bi sodba takega res katoliškega moža bila tudi taka.

Dopisi.

Iz Savelj. Dne 25. novembra je umrl v Budjejevicah, star komaj 19 let, Nikolaj Selan iz Savelj. 29. julija t. l. je bil ranjen v Galiciji v roko; prišel je v bolnišnico. Prinesel je pa s sabo tudi že kal boleznii vsled močnega prehlajenja. Upal je, da ozdravi, a hiral je od dne do dne. Neizprosna jetika mu je pretrgala nit mladega življenja. Srce nas boli, ko vidimo, da pada cvet za cvetom. Mladenci padajo kot zgodnje cvetke daleč v tujini v bojnem metežu. Pokojni Nikolaj je bil vzor mladeniča. Na njem ni bilo sence, ki bi temnila njegovo življenje. Prisrčno je ljubil svojce. V njegovih pis-mih, ki jih je pošiljal domov, je izraženo polno otroške vdanosti in ljubezni. Pričakoval je vdan v voljo Onega, ki mu je dal življenje, da mu ga tudi odvzame. Iz njegovih ust ni prišla beseda tarnanja, ne vzdihovanja. Nikolaj! Ti, ki si umrl kot mučenik, ti gotovo že uživaš plačilo pri Bogu! Prosi, da bi se vsi enkrat skupaj sešli!

Zagorje na Pivki. Umrl je vsled bolezni, dobljeni v vojni, pasestnik Iv. Česnik v bolnišnici v Ljubljani. Bil je pošten in blag mož. Naj v miru počiva! — Naše občine so vložile na vlado prošnjo, da bi se maksimalna cena za seno zvišala na 10 kron. — Trгоvec Matija Fatur je plačal prostovoljno zaradi obrekovanja zoper duhovnika za »Rdeči križ« 15 K, za reveže 15 K in poleg sodnijskih stroškov, pravnih stroškov 90 K. — Znani Metlar je prišel ob pamet. Škoda ga je.

Listek

Usodepolna past.

Janko Mlakar.

(Dalje.)

Koruza je kričal, dokler ni postal ves hripav, naposled je pa obupal, da bi koga priklinal. Sedel je na zaboj, poln razne železnine ter začel premišljevati svoje žalostno stanje.

»Tako, sedaj pa sedim tu, kakor ujet vrabec v kajbi, in čakam lahko na odrešenje do jutri zjutraj. Gori v sobi je postlana zame mehka postelja, a ležati bom moral tu na trdih tleh. In vsega tega je kriva tista prebita kronica tam gori pod mizo. Čemu neki sem jo hodil pobirati?!«

Ves otožen zleze z zaboja in jame iskati pripravnega ležišča. Tu obstane naenkrat sredi kleti in se prime za glavo.

»Tristo petič, na to pa še mislil nisem!« vzklikne prestrašeno na ves glas. »Sedaj naj pride kak tat krast in naj stopi na loputnico! Prileti mi kar naravnost v naročje. Potem me gotovo ubije. — O seveda me ubije, razbojnik. On je gotovo oborožen, mlad in močen, jaz pa siromak, star, brez orožja, sam sebi prepuščen, brez pomoči. — Hoj! — Hola! — Hoj! — Ljudje božji, pomagajte! Na pomoč! Morilci, tatovi, roparji! — Na pomoč! Pomagajte!«

Tako je kričal in tolkel po vratih, dokler mu ni pošla sapa in mu niso omagale roke. Toda zastoni; nihče ni prišel na pomoč. Lorenzo si je pa v svojem skrivališču mašil usta, da bi ga ne izdal smeh, če bi slučajno koga privabilo zamolklo vpitje, ki je prihajalo iz kleti.

Toda v največji sili je vsak bojazljivec junak. In takega se je izkazal tudi Koruza. Sklenil je, da se bo branil do zadnjega zdihljeja.

Prostor blizu vrat se mu je zdel najpripravnější za brambo. Da bi mu ne bilo treba na golih tleh ležati, si naredi ležišče iz praznih vreč, ki jih v kleti ni manjkalo. Krog ležišča pa zgradi precejšnjo barikado iz samih zabojev. Nato se napije poguma iz sodčka, v katerem je bila slivovka, izbere najpripravnější kramp ter zleze v svojo trdnjavo. Tu se zlekne udobno na z vrečami pokrita tla, si dene pod glavo zabojček z makaroni in stisne »bridko« orožje k sebi.

»Tako, sedaj sem pa na vse pripravljen,« je godrnjal sam pri sebi. »Naj le pride, kdorkoli hoče, pa se poskusiva. Tako hitro se pa tudi ne dam ubiti. Naj le pomoli bučo čez zaboj! Oplazim ga s krampom po nji, da me bo pomnil!« Kmalu nato je s tem trdnim sklepom v srcu trdno zaspal. Premagala ga je slivovka, ki si jo je bil izbral za zaveznico.

Lorenzo je precej dolgo čakal, če se bo še kaj zganilo v kleti. Ko je pa potihnil ropot, ki ga je delal Koruza s svojimi pripravami za brambo, gre poskusit svojo srečo. Ker so bila vrata odklenjena, je prišel brez vseh ovir v komptar.

Previdno se bliža mestu, kjer je Koruza zginil v »prepad«. Njegovo bistro oko je takoj zapazilo v tleh štiri-oglato špranjo.

»Aha,« si misli sam pri sebi, »to je pa kaj premeteno narejeno. Dobro, da sem videl, kako se je Koruza doli peljal, sicer bi tudi jaz sedaj odjadral po najbližjem potu doli v klet. Toda Lorenzo Mukich ni zastoj sin svoje matere, ki se je v Trstu rodila in v Begunjah umrla. — Alo na delo, časa imam več kot preveč!«

Previdno prižge ročno svetilko, ki jo je vzel iz žepa, in gre z njo na dvorišče. Kmalu se vrne nazaj s precej široko in primerno dolgo desko ter jo položi čez loputnico. Sedaj ni imela past zanj nobene nevarnosti več.

nekaj mimo njega švignilo in že je ležal na trdem tlaku v kleti.

»Tri sto zelenih,« zarobantil je jezno, »kaj takega se mi pa še ni pripetilo; kakšna vražja stvar je pa to?«

Komaj je to izgovoril, že so se zopet »nebesa« odprla, in iz njih je priletel kakor strela poredni Žorž z glasnim vzklikom. Malo je manjkalo, da se ni vsedel Mihi na nos. Ker pa je iskal med to naglo vožnjo ravnotežja, ga je vendar-le, dasi ne z zlobnim namenom, oplazil po glavi.

Preden ga je pa mogel Miha za to predrznost zgrabiti za ušesa, se že zopet nad njima posveti in v klet šine gospodična Fani, kakor svoje dni šepasti vrag v pekel.

K sreči sta se Miha in Žorž v svrhu boja umaknila s svojih sedežev ter tako naredila prostor gospodični.

Blagajničarka se je izprva hotela onesvestiti. Ko pa je videla, da ni lepega komija zraven, si je premislila in začela oštevati hlapca in vajenca. Menila je namreč, da sta ta dva zakrivila

»Ti si nama to napravil,« vreščala je blagajničarka ter se skušala polastiti fantovih ušes in las. Tu se spomni Miha, da se je Žorž tudi zoper njega pregrešil, in sedaj začno vsi trije z združenimi močmi nad ubogim vajencem hladiti svojo jezo.

Koruza gleda nekaj časa molče to »hlajenje«, nato pa zleze iz svoje trdnjave in zapove:

»Mir, pravim; pustite fanta! Žorž je nedolžen!«

Kakor bi trenil potihne šum in vsi se ozro tja, odkoder je prišel ta zapovedujoči glas. Kako se začudijo, ko zagledajo svojega gospodarja! Zbli so vanj kakor v kako prikazen. Slednjič pride komij k sapi in ga vpraša:

»Gospod Koruza, ste-li vi ali je vaš duh? Kako ste pa prišli sem?«

»Po istem potu kakor vi, samo s tem razločkom, da sem tu prenočil.«

In Koruza jim je povedal, kako je padel v nastavljeno past in kako je zaman klical na pomoč. Govoril je lahko odkrito, kajti skrivnost pasti je bila itak izdana.

Tu se spomni Žorž, da je bil po nedolžnem tepen in jame na ves glas tuliti. Hlapec Miha ga pa dregne prijateljsko pod rebra in mu pravi:

»Fant, tiho bodi in hvali Boga, če boš vedno po nedolžnem tepen.«

In Žorž si je ta prijazen opomin vzel tako k srcu, da je res takoj umolknil.

Sedaj se začno složno posvetovati, kako bi prišli iz kleti.

»Poslušajte, otroci,« je predlagal Koruza; zakričajmo parkrat vsi naenkrat. Saj hodijo sedaj ljudje mimo; Eden ali drugi nas bo že slišal in prišel pogledat, kaj je. Sploh pa mora priti Špela vsak čas z zajutrkom.

»Je že tu,« oglasi se Žorž, ki je ves čas napeto gledal, kdaj bo zopet kaj »doli« priletelo.

In res je takoj nato prifrčala Špela skozi strop in obsedela na tleh med kavo in mlekom. Ta pogled je bil tako smešen, da je vse, celo Koruza, posilil smeh.

Toda Špela se ne da zasmehovati. Kakor besna se je zakadila v Koruza in začela kričati:

»Čakaj ti grešnik stari! To si mi storil nalašč, da bi se ubila in bi ti sam vedel za svoje grehe iz Blatne ulice, ko si kupoval...«

Naprej ni mogla več, kajti Koruza ji je zaprl usta s svojo široko dlanjo in jo začel pogovarjati. Treba je bilo pa precej prigovarjanja, preden se je utolažila njena jeza.

»Kdo nam bo pa sedaj odprl klet,« se oglasi Miha porogljivo, »ko smo vsi, kar nas je Koruzinih, tu zbrani?«

»Jo že imam,« odvrne Koruza po daljšem premišljevanju. Ovseni Joža mora vsak čas priti, kajti jutranjih požirkov slivovke ne zamudi rad. Bodimo tiho, da ga slišimo, kdaj bo prišel mimo vrat; potem ga pa lahko pokličemo.«

Tu zaslišijo zunaj počasno, drsajočo hojo,

Novodobno življenje v duplini.

Urno odpre z ukradenimi ključi blagajno in začne metati zavitke srebra v svoj nahrbtnik. Pobral je vse do zadnje kronice in pobasal tudi dva precej debela šopa bankovcev, ki jih Koruza še ni utegnil zamenjati za srebro. Njegovi pohlepnosti je ušla samo tista kronica, ki je spravila svojega gospodarja v nesrečno past.

Po končanem delu zapre Lorenzo blagajno, vzame desko s pasti in izgine z bogatim plenom na hrbtu v temno noč. Koruza pa je spal v svoji trdnjavi spanje pravičnega.

V.

Drugo jutro pride hlapec Miha, kakor navadno v komptar po ključe, da bi odprl prodajalno. Sname jih z žeblija, na katerem so viseli, in hoče mimo blagajne v prodajalno. Toda nakrat se pod njim pogreznejo tla in Miha izgine v globino. Toliko, da je še videl, kako je

njen padec v »prepad«. Pri tem je pa tako hitela, da niti vstati ni utegnila, marveč je kar sede poučevala poredneža, kako se imata vesti nasproti nežnemu spolu.

Za svoje človekoljubno delo je takoj prejela plačilo od »zgoraj«; kajti na stropu se je zopet malo posvetilo in lepi gospod Franc ji je priletel kakor zrel sad v naročje.

Sedaj je medla luč svetilke obsevala čuden prizor. Miha in Žorž sta se od smeha tolkla po kolenih, gospodična Fani je s ponarejeno ogorčenostjo in sramežljivostjo porivala gospoda Francja z naročja, izza barikade je pa gledal to smešno skupino Jaka Koruza, ki se je ravno kar zbudil vsled nastalega šuma.

To je pa trajalo le en dober hip, kajti takoj nato sta planila Fani in Franc kvišku ter segla po Žoržu, ker se Mihe nista upala lotiti.

»Aha, to je pa naša kokošarica,« pravil Koruza in jo začne klicati: »Mreta, slišite, Mreta!

»Kaaaj?« zavpije Mreta glasno, kakor imajo navado gluhi ljudje, in postoji pri vratih.

»Pojdite v komptar po ključ, pa nam odprite; mi ne moremo ven.«

»Samo sto jajc sem prinesla,« odvrne Mreta; »sedaj je težko zanje, ko je toliko prekupecev.«

»Slišite! Klet nam odprite! Kaj nas brigajo sedaj jajca,« je vpil Koruza ves togoten.

»Po pet jih pa res ne morem dati, sem jih sama tako plačala. Plačajte mi jih po šest, sicer jih nesem drugam! Gostilničarka »Pri Zeleni žabi« me je že tako pregovarjala, naj jih prodam njej,« vpila je Mreta ravno tako glasno.

»Za božjo voljo, Mreta, tu se ne gre za jajca. Kaj ste gluhi? Saj jih vam plačam rad po šest, samo klet nam odprite! Slišite, klet nam odpriteeeee!«

Koruza se je drl na vse grlo in pri zadnjem stavku mu je pomagala vsa trdka »Jakob Koruza, trgovina z mešanim blagom.«

»No, no, nikar tako ne vpitate; saj nisem gluha,« jih je pogovarjala Mreta. »Torej po šest jih bodele plačali. Menda pretakate slivovko ali kaj, pa ste se tako zadelali, da se vam ne izdiši? Drugi teden vam jih prinesem kakih sto, če jih dobim. Pa ni treba zaradi mene hoditi iz kleti, mi bo že gospodična Fani jajca plačala. Kaj ne, po šest ste rekli?«

In Mreta je oddrsala v komptar. Prav nič se ni zmenila za besno vpitje, ki je donelo iz kleti.

»Kako je pa to, da je danes še vse zaprto?« se je čudila ženica in hotela mimo blagajne v prodajalno.

Tu se je pa že kar samo odprlo in Mreta je s cajnico vred odpotovala v klet. Med potjo je pa iz strahu izpustila cajnico iz rok, in jajca so se vsula na tla kakor dež. Nekoliko tega čudovitega dežja so bili deležni tudi Koruza in njegovi zvesti; največji del je seveda prejela dobra Mreta. Vsedla se je namreč dobesedno v jajčnik.

V kleti je nastal sedaj vrišč, da je bilo joj. Gospodična Fani je bila vsa divja. In kako tudi ne, ko se je pa na njeni čisto novi frizuri napravil mal jajčnik, ki se je odcejal po laseh na obleko! Tudi gospodu Francu se je par jajce razbilo na novem klobuku. Žorž je bil še na najboljšem. Porabil je namreč splošno zmešnjavo za to, da je hitel z napol razbitimi jajci obmetavati svoje sovražnike. Fant se jim je s tem hotel le hvaležnega izkazati za prejete batine.

Mreta, Koruza in Špela so se pa medtem prepirali, kdo bo trpel razbita jajca.

»Škoda lepih jajc,« je tarnala ženica, »in po pet sem jih plačala. Toda, gospod Koruza,« — in lice se ji je začelo jasniiti — »vi ste jih kupili po šest. Prodala sem vam jih že pred vrati. Jajca so se vam pobila, ne meni. Kar plačajte jih! Po šest so.«

»Jaz ti jih že ne plačam,« je vpil Koruza. »Vsega tega so kriva tvoja gluha ušesa, da veš. Vsi smo kričali nad teboj, da nam odpri klet; ti si pa gonila venomer svojo o jajcih. Kar poberi jih in si naredi cvrtje!«

Ker je bilo tako vpitje v kleti, ni nihče slišal, kako je Ovsenov Joža mimo prikorakal. Prišel je ravno prav do vrat, da je še vjel zadnje Koruzine besede.

»Aha,« si misli mož postave sam pri sebi, »Žorž je pobil v svoji nerodnosti zopet nekaj jajc. Sedaj bo pa stari skopuh slabe volje. No, pa nič ne de, mi vsaj ne bo treba poslušati njegovega tarnanja o slabih časih. Tisto slivovko izpijem lahko tudi pri Francu v prodajalni in tako opravi, preden pride Koruza iz kleti.«

V teh prijetnih mislih nameri Joža svoje široke korake naravnost skozi komptar v prodajalno, čudeč se, da so še vsa okna zaprta.

Njegovo začudenje je bilo pa še večje, ko so se naenkrat pod njim vdrla tla in je takoj potem obsedel v neki rumeni, z belimi drobci posuti snovi, iz katere se je ravnokar izkobilacala Mreta, da bi laže vpila.

Sedaj je postala zmešnjava še večja. Gospodična Fani ni imela več glasu; v svojem razburjenju je samo še po zraku krillila. Gospod Franc je poskušal svojo moč na vratih; Miha se je tolažil s slivovko; Žorž je sedel na visokem zaboju, zvonil z nogama ter se krohotal na ves glas; Koruza in Mreta sta se prepirala še vedno, čegava jajca so se pobila. Špela jima je pridno pomagala; Ovsenov Joža je pa, še vedno sedeč na svojem mehkelem sedežu, začuden motril to glasno družbo, kajti kaj takega še ni nikdar videl v svojem pravici in postavi posvečenem življenju.

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

V sili se človek vsega nauči.

Četovodja Hrovat Alojzij, vojna pošta 220, piše pod naslovom

»Kaj se vsega vojak v sedanji moderniji vojski nauči:«

Sedanje bojišče je takorekoč neka delovna in obrtna šola vseh strok. Tukaj se dela kakor v kaki podjetni tovarni. Vojaki moramo biti kamenolomci, kamenoseki, zidarji, tesarji, stavbni in pohištveni mizarji, kovači. Pa kaj bi našteval: vse vrste rokodelstev dobiš tu; imamo še celo livarne pristanov in drugih takih predmetov. Kovine nam prav pridno preskrbuje nadvse postrežljivi Lah iz svojih bogatih (?) zalog. Ker so pa žične ovire pred nami in torej po suhem promet zaprt, nam pa kar po zračni poti pošilja material s svojimi topovskimi aparati. — Omenjati moram tudi najnovejšo obrt, ki je zdaj v temnem zimskem času velike koristi za nas: otvorili smo svečarne. Ker je za razsvetljavo težko kaj dobiti, smo

to-le pogruntali: Loj za čevlje mazati nam preskrbuje vojna uprava; dobimo pa tudi prazne razsvetljevalne patrone. Modra glava si misli: Te-le stvari bi se pa dalo še s pridom porabiti. V prazno cev se uravna vrstica, da stoji na sredi, loj se raztopi in ulije v cev. Ker je mraz, se loj takoj strdi — in sveča je gotova.

Tako si po raznih preiskunjah pridobivamo strokovno izobrazbo, da bomo po srečni zmagi prišli sami umetniki domov.

Toda, na glavno bi bil pa skoro pozabil, namreč: tu se šele učimo spoznavati, da ta svet ni naša prava domovina in da je še eno višje bitje nad nami, kar je pred vojsko marsikdo zanikal, pa je prišel tukaj zopet do spoznanja.

Samo daj Bog, da bi vsi prišli do prave luči in resnice, potem smemo upati na trajen mir. Dozdaj jih je žalibog še nekaj, ki tavajo v temi nevere, akoravno jih vsak trenutek lahko Bog pokliče pred sodni stol; ne predramijo jih niti 30.5 cm možnarji, tako so duševno zaspali. Bog jim daj kmalu pravo luč, nam pa dar potrpežljivosti, da bomo mogli to bridko preizkušnjo dobro prestati in enkrat od obličja do obličja gledati njega, ki vse vlada.

Še nekaj bi rad omenil, namreč: Slovenci in Slovenke, ki imate svojce na bojiščih, pošiljajte jim dobrih knjig in časopisov, kajti to nam je prava dušna potreba in nujno razvedrilo v tej težki službi. Vojaki Vam bodo močno hvaležni. V dokaz, kako radi čitajo naši vojaki, je to, da me že kar po tri dni naprej prosijo za »Domoljuba« in »Dolenjske Novice«, preden pride pošta. Komaj sam prečitam, potem ne vem, komu bi ga najprvo dal; in potem gre kar iz rok v roke do zadnjega. Marsikdo bi ga sam naročil, pa mu je težko in nima prilike za pošiljatev denarja i. dr.

Iskren pozdrav vsem čitateljem »Domoljuba«.

Iz iste roke smo nadalje prejeli sledečo zanimivo dogodbico:

Bog ga je varoval!

Zapadno bojišče, 23. XI.

Na nekem visokem hribu na zapadnem bojišču donasajo živila do naših postojank večinoma le pridni in boga-boječi Bošnjaki.

Težavno je njih delo, posebno, ker imajo večinoma vsi že čez 50 let ter se morajo na svojo starost po tem skalovju plaziti. Toda ne slišiš od njih niti najmanjše nevolje, nego vdano v voljo božjo prenašajo vse napore v blagor domovine.

Kdor pa je vedno vdan v voljo božjo in v Boga zaupa, tega pa tudi Bog ne zapusti. To se je že večkrat očitno izkazalo, posebno pa v sledečem dogodku:

Dne 23. novembra 1915, so ti vrli momci zopet nesli material po stezici, ki se vije kot kača nakvišku. Ob stezici je tudi vrv, da se nosači oprijemljejo, ker drugače je zelo nevarno. Ko

Je eden teh momceev prišel že blizu nas, se mu je na ledeni stezici izpodrsnilo in se je z brašnom vred skotalil v globino po skalnati in sneženi steni, ki je na dotičnem mestu čez 200 m visoka, popolnoma navpična ter skoro čisto gola; le tupatam štrli kaka korenina ali malo drevce iz skale in snega.

Možje, ki so videli ta prizor, so izgubili vsako upanje, da ga še kdaj vidijo živega. Mislili so, da leži že doli v dolini razbit med pečinami. Ko pa eden izmed mož malo nižje čez stezico pogleda, glej čudo! Možak se drži prav malega drevesca kakih 50 m globoko od prostora, kjer je padel. Ujel se je bil na sukno in se zgrabil za drevesce. Ko mu možje vržejo vrv doli, je bil še toliko pri moči, da se je sam privezal na rešilno vrv. Nato so ga zopet gori potegnili.

Pobil se je le na nogo in opraskal po obrazu. Seveda od padca 50 m globoko in od strahu je bil popolnoma onemogel, ter so ga sanitejci takoj odnesli na obvezovališče.

Vsakteri, ki vidi kraj, kjer je padel, se čudi in vzdikne: Edino Bog ga je obvaroval, da se ni skotalil v dolino posebno zdaj v tem zmrzlem snegu.

Le v Boga zaupajmo! On vse vlada.

Straža ob Soči.

Zopet ena od Soče, ki jo je skoval v strelskem jarku Vid Ambrožič iz Škerjančega pri Mirni.

Tam ob Soči, tam ob Soči
tam divja vihar strašan;
dnevi hudi so in vroči.
Zdi se, da je sodni dan.

Res je sodbe dan, — tu sodi
naš zaveznik se nezvest:
sodbo piše naša roka,
plačo daje naša pest.

Ker polentarski kotiček
hraniti jih ne more sam,
svoj želodec in mošnjicek
polniti so hodili k nam:
naše pipce so brusili,
k oknom šipe rezali
in marele popravljali,
stare piskre vezali.

Ali zdaj več željni niso
naših pipcev in marel;
željni naše zdaj krvi so,
lačni naših so dežel:

Toda straža je ob Soči!
Prej bo Soča tekla v breg,
kot bo — zemlje lačni Judež —
tu kdaj zmogel iti prek!

Lepa naša je Gorica
in Primorje in naš Trst; —
rod pa, ki mu gre pravica
tu, je kakor skala — čvrsti!
On do zadnjega bo branil
svojo zemljo in svoj rod,
nikdar se ne boš šopiril
tod, polentarski Škarjot!

Sline lahko še požiraš,
naše zemlje pa ne boš;
če se še tak dolgo vpiraš,
da ti cepne zadnji mož.

Mirna bodi domovina,
brez skrbi slovenski svet:
Izdajalski ga polentar,
ne doboje niti ped!

Peklo ob Soči.

Podgoro in Dobrdob imenujejo peklo, in ne brez povoda. Le beseda peklo primeroma oznanja to, kar se godi tu. Četrta bitka se razločuje od tretje v tem, da je italijanski vrhovni poveljnik osredotočil topot večji del svojih 1500 topov in vsi silo svoje vojske na Dobrdob in goriške višine, torej na fronto ne več kot šestnajst do devetnajst kilometrov dolgo.

V blatnih nižinah ob Soči se bore avstro-ogrske čete prvih vrst v jarkih, v katerih sega voda in blato včasih do kolen, na višjih ozadjih so jarki in kritja izvrtana v skalo in so ob hudem dežju skoro hudourniki. Na to zmes kamenja, blata in vode pošiljajo laške težke baterije, med njimi 30 cm, 35 cm in 38 cm možnarji in ladijski topovi točo granat in šrapnelov, ki izpreminjajo v vulkane prostore, kamor udarijo. **Junaštvo in vztrajnost naših čet je neverjetna.**

Težki italijanski možnarji pri Tržiču in za višinami južnizapadno od Podgore ter stotine malih topov v nižinah onstran Soče, ki streljajo krogle od 10 do 38 cm kalibra, napolnjujejo ozračje nad Sv. Mihaelom s tako ploho krogel, drobcev kovinastih in skalnih, da je lahko umeti, ako imenujejo peklo ta kraj. In res je občudovanja vredno, da drže naše čete plancto pred sovražnikom, ki je tudi hraber in po številu dosti v premoči.

Na soški fronti vlada heroizem, ki ga ne prekašajo nikjer. A tudi Avstrijci in Ogrji govorijo o hrabrosti sovražnikov, ki jo dokazuje s tisočermi mrličji.

Zadnji čas časopisi — zlasti nemški — vsevprek z občudovanjem pišejo o jekleni hrabrosti naših brambovcev. Po imenu naštevajo polke in vojaške oddelke, ki so se tu izkazali kot junaki. Tudi Slovenci smo prišli do veljave, kajti naše vojake omenjajo pohvalno tuji časopisi v prvih vrstah.

Kako smo Ruse splašili...

Črnovojnik J. Janež iz Moravé piše od Besarabske meje (vojna pošta 162):

Dragi »Domoljub«! Z veseljem te sprejemem vsaki teden, četudi malo pozneje, ker sem daleč; dobim te četrta ali peti dan. Povem ti, kako smo nedavno Ruse splašili. Bilo je na meji Bukovine in Besarabije. Rusi so imeli nekako 1000 korakov pred našimi okopi stražo in eno stotnijo v okopih. Naš stotnik, bataljonski poveljnik, pravi nekega dne: »Kdo se oglasi prostovoljno, da gre nad sovražnika? To stotnijo moramo pognati.« Oglasi se nas šest: neki narednik, en četovodja, en poddesetnik, jaz, sluga gospoda stotnika in še en infanterist. Vzeli smo vsak šest ročnih granat in dovolj patronov. Noč je bila temna. Počasi in previdno smo se plazili proti ruskim okopom na 50 korakov. Narednik je poveljeval, da smo vsi hkrati sprožili; — petkrat smo strelili, potem smo

se pa poslužili ročnih granat. Hitro so švigale ena za drugo. Tudi Rusi so nam nekaj časa odgovarjali s puškami, ali slo je vse preko naših glav naprej. Ko je ogenj ponehal, pravi narednik, naj se vsi skupno približamo okopom, da vidimo uspeh. Par je bilo še živih; 12 je bilo ranjenih, ki smo jih ujeli in jo hitro z njimi popihali nazaj. Stotnik je že težko čakal, da izve, kaj smo dosegli. Zelo je bil vesel, ker smo se vsi srečno nazaj vrnili in še plen pripeljali. Priporočil nas je koj za odlikovanje. Narednik je dobil srebrno svetinjo I. vrste, četovodja II. vrste, ostali pa brončaste.

Iskrene pozdrave vsem čitateljem »Domoljuba«, bratom Orlom doma in na vojski.

Pesem slovenskega ranjenca Jožefa Zmrlikarja iz Sp. Brnika pri Cerkljah na Gorenjskem.

Stópali smo po Galiciji
prašni, znojni vsi po lici.
Delali smo dolge marše
za cesarja, dom in starše.

Že pričnó se silni boji;
se drvé sovražni roji.
Silno streljat' so začeli,
da bi brž pogum nam vzeli.

Nas pa to ni nič motilo,
strlí koj smo vsako silo.
Res smo včasih se vmaknili,
da smo pravi »grif« dobili.

Zdaj še vse drugač je prišlo;
Rus drži se kar na kisko.
Havbic sto smo navozili,
s puškami smo jih stražili.

Naši topi so grmeli,
da so Rusi kopneli;
sikali so vsi od jeze
in pobrali jo čez steze.

Zdaj šrapnela ruska počí,
krogla meni v roke skočí.
Vztrajal še bi do noči,
če ne zgubil bi moči.

Moral iti sem nazaj —
tja, kjer je obveze kraj.
Res, hudo me je bolelo,
pa se je že potrpelo.

Slišati ni b'lo vojaka,
ki se joka ali plaka.
Mislil si je vsak tako:
Za Boga in dom naj bo!

Saj zato smo se borili,
da bi vero ohranili;
saj zato se kri preliva,
da se greh nam z duše 'zmiva.

Res, hudó nam je trpeti,
stiska nas sovražnik kleti
Vse to pride od Boga;
smo premal' ljubili ga.

Zdaj pa »živjo«, naš vladar!
Bog Ti zmago daj vsikdar!
Dolgo vrsto srečnih let
Bog Ti daj še doživet'!

Silvin Sardenko:

Trikrat enajst vojnih.

Po narodnih motivih.

XXX.

„Tam srčno on vojskuje se,
pri svoji vojski srečen je.“

Havbice ni, granate ni,
nikjer nobene zate ni,
kdo vendar moli zate?
Okroginkrog pa hodi smrt,
razgrinja svoj škrlatni prt
in vabi v senčne svate.

Kot grozen lev skoz grozno noč,
skoz hrum in šum gre tvoja moč
z junaškimi vojskami.
Kako bi tebe bilo strah?
Namesto tebe tih in plah
nekdo drhti s solzami.

In pišeš, da na prsih ti
odlike križec plameni
iz zlatega plamena.
Pa sam ne veš, kako težko
pretéžek nosi križ nekdo:
tvoj angel — tvoja žena.

XXXI.

„Stanú brez križa ni,
križ vsakega teži.“

Dušo mojo vsak večer
nekaj žene z dóma jo,
misli moje vsak večer
daleč nekam romajo.

Tam na Poljskem grob imam,
kakor v polju skrit zaklad;
tuj in temen vsem stvarim,
ali zame drag in zlat.

Ne napisa drobnega,
niti križa ne dobiš.
Ves je grob mi žal napis,
ves je grob mi velik križ.

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Največjega pomena je vladni odlok z dne 10. oktobra t. l. »R. G. Bl.« št. 274, s katerim se določajo najvišje cene za svinjsko mast, špeh in zaseko. Odlok stopi z dnem razglasitve v veljavo za celo Avstrijo. Cena masti je določena za 100 kg od 16. decembra 1915 do 15. januarja 1916 na 721 K, za špeh 639 K za 100 kg. Cene se vsak mesec znižajo za 50 K pri 100 kg, s čemer se namerava meščanom hitro za- belo preskrbeti, ker bo vsak kmet raje kmalo prodal svoje živali, kakor težko krmil, v najhujšem mrazu redil in potem še z izgubo prodal. Prav umestno je tudi, da se je določila najvišja cena samo za izdelke, torej za mast. Deželna vlada zamore določiti cene tudi za prekajeno suho ali sveže meso, potem za posebno pripravljen papirirani špeh. Če se cene za meso in mast natančno določijo, bosta oba, mesar in kmet

vedela, pri čem da sta. Mesar gotovo ne bo tako kupil, da bi v izgubo prodal. Bivši poljedelski minister na Pruskem je rekel na vprašanje, ako bo Pruska vpeljala najvišje cene za prešiče in drugo klavno živino, da bi to bilo zelo nespametno, ker se s tem izbriše razloček med lepo in slabo živino. Vsak hoče za svojo žival le najvišjo ceno.

Mnogi meščani bodo želeli enkrat sami klati, da se ognejo drugih prekupcev. Skrbi jih pa, kako bi se izhajalo. Račun bi bil tako-le precej zanesljiv: kupi vselej tako, da se zмениš za lačno žival. Zvečer se nakrmi, zjutraj se steha. Četudi precej dražje plačaš, si vendar na boljšem. Če je žival res lačna, se računa na ves drob (želedec, čreva, jetra, pljuča, kri) pri nas 25—28%, torej od 100 kg poprečno 26 kg. V mestih računajo le 22%, ker je žival res izpostena. Toda ta odpadek se da večinoma porabiti. Ves drob je prav dobra hrana, čeprav nima iste redilne moči, kakor meso. Tudi kri, ki se za klobase porabi, je dobra hrana. V resnici se zelo malo izgubi. Ušesa in parklji so za žolco. Če se koža ne proda (cena je zdaj za 1 kg le 90 vin. do 1 K), se prav lahko v kakem ješprenju ali zelju porabi. Koliko je pa zabele? To vprašanje je sedaj najbolj važno. Vse je odvisno od sorte. Mnogi prešiči imajo nad polovico žive teže zabele, ker jim gre skoro vsa hrana na špeh. Splošno pa lahko rečemo, da je zabele pri pitanih prešičih precej nad tretjino žive teže. Nekateri težki prešiči je pa še četrtino nimajo. Zdaj je prepovedan izvoz prešičev s Kranjskega na Primorsko. V Trstu bodo pač težko zadosti živali dobili brez kranjskih prešičev. Če jih pa od drugod dobijo, bodo precej dražji, kakor so naši. Sicer bo zdaj prišlo mnogo srbskih prešičev v Avstrijo. Pred vojsko so poslali od doli v našo državo do 80.000 živali na leto. Zdaj so Srbi vse pustili in bežali. Naši vojaki so dobili v Srbiji brez dvoma na stotisoče prešičev. Vojaštvo misli najprej zase poskrbeti, kar bo ostalo se pa k nam pošlje. — Zelo umestna je tudi naredba, da so v Avstriji višje cene za mast, kakor na Ogrskem. Tako se bo pomnožil izvoz ogrskih prešičev.

Določili so tudi, koliko se sme piva variti. Množina je veliko manjša, kakor je bila druga leta, ker se za ječmen boje. Zato pa naglo raste cena vinu. Na Tirolskem plačujejo za 100 l navadnega rdečega vina že 117 K. To vino je imelo pred vojsko skoro vselej nižjo ceno, kakor naš cviček. Tirolci so se bali, da jim zaseže vino vojaška uprava. Toda pustili so ga, ker vedo, da je tudi vinogradnik velik revež. Naj si po tolikih slabih letinah enkrat malo pomaga.

V severnih krajih imajo ljudje še veliko prstnine zunaj; nekateri pred snegom še krompirja niso spravili. Pri nas je z njiv večinoma vse spravljeno, razen repe; le nastilja in drv zelo primanjkuje.

Cene goveje živine se na Dunaju niso spremenile. 19. novembra je bilo na trgu 3284 živali. Cene so bile zelo podobne cenam prejšnjega tedna. Voli: Ia. 322—332, IIa. 256—300, IIIa. 224—256 K za 100 kg. Nekateri veleposlastniki v okolici Dunaja so nakupili več molznih krav, da bi mleko na Dunaj prodajali, kjer je cena zelo viso-

ka. Zdaj pravijo, da jim le na izgubo kaže, ker so krmila tako draga.

Prešičev je bilo 30. novembra skoro 1000 manj, kakor prejšnji teden. Povsod se pozna, da kmetje žita več ne krmijo.

Kakšna draginja je na Dunaju, naj povedo sledeče številke: Špeh se prodaja 1 kg 7.30—7.80 K, svinjsko meso 4.90—6.30, govedina zadnji del brez priklad 5.60 do 6.20 K, s priklad 4.60—5.20 K, loj 3.80—4.20, teletina 3.80—5.40. Hvala Bogu, pri nas še nismo tako daleč.

X X X

Zavod za promet z žitom ob času vojne je sestavil in poslal pojasnilo glede vprašanja — »Zakaj je moka tako draga?« Za pšenico dobi danes kmet res K 34.—, vendar pa je dobil vsakdo, ki je oddal pšenico v juliju K 38, do 15. avgusta K 37, do 31. avgusta K 36, do 15. septembra K 35, tedaj je povprečna cena pšenice dokaj višja, kakor današnja prevzemna cena. Splošno smo imeli za pšenico zelo slabo letino in je bilo primeroma prav malo pšenice doma nakupljene; na celem Kranjskem na primer niti toliko, kar potrebuje Ljubljana za en mesec. Velika večina pšenice je morala priti z Ogrskega, kjer je bila cena znatno višja; zato je edino pravično vpoštevati povprečno ceno domače in ogrske pšenice. Povprečna cena pa je z vozni- nino vred K 39.04, režijski prispevek Zavoda za promet z žitom znaša 20 vin. pri 100 kg, tedaj dobi mlinar pšenico po K 39.24. Popolnoma napačna je tedaj trditev, da vzame zavod pri kilogramu 4 vinarje, kar bi zneslo pri vagonu K 400, dočim dobi zavod v resnici le 20 K pri vsakem vagonu. Mlinar dobi kot plačilo pri 100 kg pšenice za mlenje K 3; za dovoz s kolodvora in na kolodvor dobi še posebej plačilo. Razlika cene za moko in pšenico ni 24 vinarjev pri kilogramu. Pšenica stane K 39.41, moko pa mora oddati mlinar na prvo postajo po K 42, za krušno moko, katere je 38%, K 58 (25%) za moko za kuho in K 68 (15%) za moko za pecivo. Od razlike med oddajno ceno pšenice in ceno moke ne dobi Zavod niti enega vinarja. Napačna je trditev, da dobe komisijonarji od kg pšenice 11.2 vinarjev, odštev- ši par vinarjev, za voznino, tedaj kar cel tisočak pri vagonu, dočim dobi komisijonar od celega vagona resnično le K 60 in to za ves trud in stroške pri nakupovanju. Razliko cene moke, kakor jo odda mlinar in kakor se prodaja v trgovinah, je treba zopet pravično presojati. Vsled dolgotrajne- nega transporta se spraši vsaj 1% moke za vreče plača trgovcev po K 3, prodaja- jih more kvečjemu po K 1.50 do K 2; do- voz s kolodvora — ponekod več kilome- trov daleč — vzame zopet povprečno 1 K; papirne vrečice so več kot še enkrat draž- je, kakor so bile v mirnem času; tako, da pač noben trgovec danes ne bo obogatel pri kupitvi z moko. Poleg tega je treba pla- čati moko skoro 2 meseca naprej in mora izgubiti precejšen znesek na obrestih. Pri- znati treba, da bi bila moka in kruh, ako bi vlada ne ustanovila »Zavoda za promet z žitom ob času vojne« vsaj še enkrat dražji, kakor pa je tako.

Premož se bo zopet podražil. Vele- podjetniki so zaprosili, da bi smeli zvišati

cene premoga, ker so se vnovič zvišali stroški za prevažanje.

Iz Romunije dobimo: 20.000 vagonov pšenice, 10.000 vagonov koruze, 7500 vagonov ječmena, 5000 vagonov ovs, 2500 vagonov graha in 5000 vagonov fižola.

Zahtevajte dolžnostne otrobi! Dežela kranjska ima dobiti od žita, ki so ga prodali posamezni posestniki komisijonarjem »Zavoda za promet z žitom ob času vojne« približno 31 vagonov dolžnostnih otrobi, ki se imajo razdeliti med upravičence. Vsak, kdor je prodal žito komisijonarjem imenovanega zavoda, ima pravico do polovice otrobi, ki se napravijo iz oddane množine žita. Na vsakih 100 kg žita odpade 9 in pol kilogramov otrobi. Žal, da se ti otrobi premalo zahtevajo, kar bi bilo posameznim upravičencem priporočljivo, posebno ker otrobi sploh primanjkuje. Zato je velikega pomena, da se ti otrobi obdrže v deželi. Vsaka, tudi najmanjša množina, ki jo ima prejeti posamezen posestnik, mu bo dobro služila.

Dolžnostni otrobi se oddajajo na podlagi modrih nabavnih listov, ki jih je izstavil komisijonar vsakemu posestniku, ko mu je oddal žito. Na istem je tudi zaznamenovano, do katere množine otrobi ima pravico. Oddajanje otrobi vsakemu posamezniku bi bilo za mlinarja zelo naporno in težavno delo; zato je najbolje, da posamezni komisijonarji sporoče zastopnici »Centrale za krmila«, to je Gospodarski zvezi, koliko dolžnostnih otrobi pripade za njih okraj, ter ji določijo tozadevne modre nabavne liste, ki jih naj nabere pri posameznih upravičencih. Priporočati je, da se posamezne množine upravičencev notirajo, ker se bo nakazalo le toliko otrobi za dotični okraj, kolikor jih glasom nabavnih listov pripade. To delo pa prevzame lahko eventuelno županstvo, župni urad i. dr.

Gospodarska zveza bo potem preiskrbel, da se ti otrobi nakažejo iz najbližnjega mlina za cel okraj in se bodo potom komisijonarjev, županstev i. dr. razdelili med upravičence.

Dolžnostni otrobi so tudi mnogo cenejši. Stanejo samo K 17.20 v mlinu in na postaji mlina K 17.70 brez vreč. Omenjamo še, da se otrobi iz mlinov ne smejo preje izročiti, dokler se ne dobi tozadevno dovoljenje od Centrale za krmila na Dunaju, oziroma njene zastopnice Gospodarske zveze v Ljubljani.

Svarilo pred kupci v inozemstvu. V zadnjem času se množe slučaj, da prosijo občine in organizacije pri ministru za notranje zadeve dovoljenja za uvoz masti, ki jo kupijo in deloma plačajo pri privatnih trgovcih v Švici. Opozarja se, da je za sedaj popolnoma izključeno, da bi kdo dobil tako izvozno dovoljenje; radi tega ne delati kupčijskih sklepov za inozemsko blago, za katero ni izvoznega dovoljenja. Obljubam, da se bodo izvozna dovoljenja naknadno izposlovala, ni verjeti. Kupne pogodbe in oferte naj se samo loco tuzemske postaje sklenejo in sprejmo

in to le tedaj, če je kupčija za uvoz nedvomljiva in če se dogovori plačilo šele, ko je dokazan uvoz v tuzemstvo.

Davek na špirit. Z naredbi temeljem § 14. se je zvišal davek na špirit od 70 na 200, oziroma od 90 na 220 kron. To je četrto zvišanje tekom let. Tretje zvišanje se je izvršilo julija lani ter je znašalo 20 K. Ves zvišek je bil pridržan državi. Tonot pripade zvišek izključno deželam, ki večinoma zelo potrebujejo »druginjske doklade«. Obenem z davčnim zvišanjem so se od 3. novembra dalje zaprle vse zaloge špirta ter vsa bodoča produkcija postavila pod državno kontrolo. Ves špirit se mora prodati njej ter ga bo ona dalje oddajala.

+ Nadrobna prodaja ješprenja, ajdove moke, koruzne moke in koruznega zdroba. Za nadrobno prodajo ješprenja, ajdove moke, koruzne moke in koruznega zdroba je določila deželna vlada za kilogram naslednje prodajne cene: ješprenj št. 10 — 66 h; ješprenj št. 9 — 68 h; ješprenj št. 8 — 70 h; ajdova moka, bela št. 1 — 82 h; ajdova moka, temna št. 2 — 58 h; koruzna moka in koruzni zdrob: vsakokratna od vojnega prometnega zavoda za žito določena oddajna cena z 10%nim poviškom. Prodajalci so dolžni z razločno vidnim napisom označiti reči (§ 1.), ki jih imajo v svoji prodajalni, po posameznih vrstah in poleg te označbe hkrati razločno označiti cene posameznih vrst po teži. Vsako mešanje ali drugo izpreminjanje kakovosti za prodajo pripravljenih reči (§ 1.), je najstrožje prepovedano. Prodajalci v § 1. navedenih reči morajo nabiti odtis tega ukaza v svoji prodajalni na dobro vidnem, pozornost vzbujajočem mestu. Prestopke tega ukaza kaznuje, kolikor se ne kaznujejo kazenskosodno, na podstavi § 35. cesarskega ukaza z dne 21. junija 1915. l., drž. zak. št. 167, politično okrajno oblastvo z denarno kaznijo do dvatisoč kron ali z zaporom do treh mesecev, v obtežljivih okoliščinah pa z denarno kaznijo do 5000 K ali z zaporom do šest mesecev.

Cene krompirja in sena. Deželna vlada za Kranjsko je določila, da stane od 1. decembra dalje 1 kg prebranega krompirja v podrobni prodaji 13 vin. (Podrobna prodaja se smatra do 10 m. stotov.) — Za stisnjeno seno je najvišja cena K 9.50 za 100 kg; za rahlo K 8.50.

Najvišje cene za mast. S cesarsko naredbo (10. oktobra) se razglša, da je določena najvišja cena masti (med proizvajalcem in trgovcem) za 100 kg čiste teže od 16. decembra 1915 do 15. jan. 1916 K 721 (za zabelo), K 680 (za zaseko), K 639 za surov špeh. V času od 16. januarja do 15. febr. 1916 — veljajo cene: 670, 628, 608 K; v času od 16. febr. do 15. marca 1916 so določene cene: 618, 577, 556; od 16. marca naprej: 567, 525, 505 K.

900.000 vreč moke. Zveza romunskih mlinarjev je prodala v Avstrijo in Nemčijo veliko množino pšenične moke, baje 900.000 vreč, ki jo bodo izvozili v prihodnjih mesecih. Vreča je stala K 46.20.

Izloz slanikov. Nizozemska vlada je prepovedala izvoz slanikov v Nemčijo, Avstrijo in druge države.

Vojnopoštni paketi.

Opazilo se je, da se zavijajo v pakete navzlic ponovljenim prepovedim predmeti, ki se lahko pokvari, kakor na primer sveži kruh, kolači, med, sveže sadje, sveži sir, presno maslo, ocvrto meso, kuretnina, vsakovrstna mast, moka, potica, jajca, da celo surov krompir in kislo zelje, dalje tudi vsakovrstne opojne pijače, užigalice in dr. Ti predmeti pridejo na adresata v pokvarjenem in zatorej neužitnem stanju in pokvari tudi tobak, cigarete in smodke, obleke itd., ki so zaviti v paket, tako da je vsa pošiljatev popolnoma brez vrednosti. S tem se odtegne zaledju veliko živih, užitnih stvari in obleke. Vojnopoštni paketi se brezskrbno in lahkomisljeno zavijajo večkrat namesto v povoščno platno samo v papir, ali se pa celo ne prevezujejo. Rabijo se zabojčki iz prav tankih deščic in so slabo zbiti. Tudi zabojčki se morajo prevezati. — Iz tako slabo zavitih pošiljatev pade vsebina in se za prejemnika izgubi. Naslovi so pomanjkljivi ali se pišejo samo z navadnim ali barvastim svinčnikom; listki z napisom se ne nalepijo na paket, ampak se samo pripečajo na paket in zatorej odpadejo, ravnotako tudi nezadostno privezane tablice z naslovom. Večkrat se tudi pogrešajo naslovi odpošiljateljev, tako da ni mogoče takih paketov izročiti prejemniku in jih tudi ne vrniti odpošiljatelju. V vsak vojnopoštni paket naj se položi na vrh na listku prepis naslova, da se more, če se je zamazal naslov in je postal nečitljiv ali je odpadel, vsaj dognati prejemnik, ko se odpre pošiljatev.

Pošiljati se ne smejo užigalice, ampak samo užigala s cerovim železom. Šele pred kratkim je zopet zgorel naložen vojnopoštni voz z vsemi pošiljatkami, kar se je moglo le zgoditi, ker se je sama užigala ena ali več pošiljatev dobrosrčnih daril.

Vzroka, da toliko paketov ne pride v roke pravi prejemnikom, ni pripisovati nedostatkim uredbam pri vojni pošti, kakor se večkrat popolnoma nepremišljeno sodi, ampak pripisovati ga je le pošiljateljem samim, ki še vedno nočejo uvideti, da so izdani vsi predpisi o vsebini in zavijanju vojnopoštnih paketov samo v prid pošiljateljem in prejemnikom. Vsakega posameznika dolžnost je, da se točno drži teh predpisov. Samo tedaj bo možno še nadalje vzdržati obrat z vojnopoštnimi paketi.

Za naše gospodinje.

Krompirjev narastek. Kilogram olupljenega krompirja skuha na slani vodi in ga zgneti. Dokler se ne shladi, prigneti 4 dg surovega masla. Ko se je ohladilo, posoli in raztepi v krompir 3 rumenjake, 7 žlic smetane, 6 žlic moke, žlico sira in žlico kruhovih drobtin, — nazadnje še sneg beljakov. Stresi v namazano modlo in peci eno uro.

Meso z jabolki. Kos mesa, ki je ostal od juhe, razreži na tenko, posoli in pokapljaj z limono. Na maslu praži kislja jabolka, ko so mehka, zalij z vinom in potresi s sladkorjem pa stresi vroče na meso.

Krompirjevi svalki z makom. Skuhaj krompirjeve svalke (gliste ali nudelne) deni v kozo žlico masti, prepeci na nji par žlic moka, zalij z žlico smetane ali mleka; ko ga je popil mak, stresi svalke v skledo in peci nekaj časa. — Mak je stara prideva in namaza pri jedeh iz moke. Prišel je pa precej iz navade. Kolikokrat bi nadomestil lahko mak čokolado! Tudi dosti zdrav je, ker pomiri kri in ne zapira. Za namazo v police se semelje mak in opari z mlekom ali zmeša z medom. Slovakinje natrosijo kar cel mak po testu in prav na debelo. Makovo olje je prav okusno za zabelo, je tudi hladilno za notranjo pečenino in za oskrumbe na koži.

Krompirjevi žličniki in čebulina pšivka. Dva ravno kuhana debela krompirja zgreči in zmešaj z dvema rumenjakoma, z žlico drobtin in raztepenim beljakom, posoli in potresi s poprom, naredi žličnike in kuhaj jih v slanem kropu. V petih minutah so kuhani, vzemi jih s penjarico ven in deni v segreto skledo, nanje nalij polivko ali daj jo poleg njih.

Za polivko kuhaj debelo čebulo in en paradižnik. Naredi rmeno prežganje iz žlice sladkorja. Zmečkaj paradižnik in čebulo in oboje pretlači. S to vodo zalij prežganje, okisaj z limono in deni, ko je dobro prevrelo, še malo kisle kumare ali gorčice.

Piškotki, ki so več mesecev dobri. Vzemi pol kilograma stolčnega sladkorja in pol kg ovsene ali pšenične moke, 8 jajec in zvitek praška za pecivo. Rumenjake in sladkor mešaj pol ure; potem primešaj polagoma moko, mešaj četrt ure ali še več, primešaj beljake prav rahlo in na zadnje prašek. Deni na pekačo in speci. Ko je pečeno, razreži, potrosi s sladkorjem in posuši v pečici. Je prav pripravno za čas, ko ne bo kruha.

Mazurki. Olupi 250 gramov mandeljov in jih razreži po dolgem. Prav tako razreži 500 gramov dateljov ali suhih smokov. Raztepi šest beljakov, v sneg zamešaj 250 gramov stolčnega sladkorja, žlico ruma in sok limone, potem vmešaj polagoma mandelje in smokve, stavi z žlico kupčke na oblate in peci pri polaganem ognju. Je dovolj, da zamrzne.

Piškotki. Speni štiri jajca, primešaj 120 gramov sladkorjevega prahu, 100 gramov razpolovljenih lešnikov, 100 g rozin, žličko citronata in 100 gramov moke. To mešanje raztegni po namazani pekači, speci pri polaganem ognju in razreži na podolgovate tenke kose.

Zasirjena jajca. Zarmeni v ponvici tri zvrhane žlice stolčnega sladkorja in vlij, dokler je še tekoče, v porcelanasto skledo; stepi urno šest jaje in tri žlice sladkorja, peresce materine dušice in tričetrt litra mleka. Zlij to v skledo na sladkor, postavi skledo v krop, dokler se ne strdi. Je pripravna jed za bolnike.

Juha iz ostankov. Ostanke mesa, smokov, krompirja in zelenjave sese-

kaj v sekalnici; zavri po potrebi vode, kuhaj na nji sekljanje četrte ure, posoli in zabeli s prežganjem. Malo zelenjave in dišav da juhi boljši okus.

Juha iz kosti. Kosti razseka in prištavi na mrzli vodi; deni zraven zele- ne, malo korenja in paradiža, posoli, pokrij in kuhaj dve uri. Potem precedi, zabeli s prežganjem in poboljšaj s kupico dobrega vina ali s sadnim kisom.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Gradine ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Zdravstvo.

Mazilo za kile in rane. Raztopi 20 gramov rmenega voska na desetih gramih gomiličnega olja in primešaj 30 gramov stolčnega semena od zajčjega ušesa, ali dve pesti listja tega zelišča, ki raste po peščenih gričih. Po tem mazilu se rana hitro zaraste.

Za trdovraten kašelj. Pest lapuha kuhaj 6 minut na pol litra krova. V drugem loncu zavri dva litra krova, s tem opari 60 gramov »tavžentrož« in 40 gramov žajbelja. Ko je malo postalo, precedi, zlij oboje vkup, osladi z medom in jemlji vsako uro po žlici.

Po črevih kolje. Na pol litra dobrega vina ali droženke nastavi 8 gramov materine dušice, toliko gomilice, 10 gramov k. lmeža, dva grama sladke skorje in dva listka muškatovega cveta. Ko je stalo 24 ur, iztisni in uživaj po 20 kapelj na vodi ali na metinem čaju.

Špirit za gorivo izgubi svoj zoperni duh, če deneš vanj malo vinske ali oksalne kisline.

Kit za špranje v lesenih tleh. Nalij na kos lima toliko vode, da ga pokrije in pusti, da stoji 24 ur. Vzemi toliko okra, kolikor je lima, zmešaj z vodo v gosto kašo, prilij k limu, postavi na ogenj in mešaj, dokler se ni razpustil lim. Primešaj optem še par pesti žaganja in odstavi. Ko se je ohladilo, zamaži s primernim orodjem razpoke ter ogladi z nožem. Razpoke in špranje so gnezdišča mrčesa; vanje se zasede prah, kar je vse zdravju nevarno. Tudi ob lesenem sklepu med zidom in tlom zijajo rade luknje; te zadelaš lahko z mavcem. Mavec opari in hiti mašiti, ker se mavec hitro strdi.

Samici domačega zajca, ki je za plemo, daj vsak dan pest ovsu ali skorjo zmešenega kruha poleg navadne zelenjadno krme.

Alkohol je tudi perutnini strup. Neka gospodinja je stresla na gnojišče v žganju namočene zaplesnele črešnje. Kakoš, pure in race so črešnje s slastjo zobale. Še ni minilo pol ure, ko se je opotekala vsa perutnina po dvorišču. Zvečer je poginilo 6 kur in ena raca. Preiskava je dognala, da ni bila kriva škoda plesnoba, ampak preobilni alkohol. Sicer se opijanijo kure tudi, če zobljejo tropine, pa se ne sliši, da bi poginile vsled tega.

Porcelanasto jajce je zelo pripravno za podložek kuram; tako jajce se ne ubije in se lahko večkrat umije. Posebno pripravno je za kokoš, ki jajca pije; ko kljuje zaman po trdem jajcu, se odvadi kljuvanja. Tudi dihur, ki hodi po jajca, ne ve, kaj bi s tem. Nekatere gospodinjje napolnijo prazno jajce z gorčico, da bi odvadile kokoši jajca piti, pa to ne pomaga. Če pozoblje kokoš tudi jajčjo lupino, je to znak, da je potrebna apna, torej ji je treba večkrat dati na drobno stolčnen jajčjih lupin.

Tedenska pratika.

10. decembra.

1. Sv. Menas, uradnik, in njegovi tovariši: sv. Hermogen, sv. Evgraf in dr. Sv. Menas (Menos, Mena), rodom Grk, je bil zaupni svetovalec cesarja Maksimina Daja, ki ni slutil, da je njegov zvesti uradnik krščanske vere. Cesar ga je poslal v Aleksandrijo, naj ondi ukroti vstajo, ki je tam izbruhnila zavoljo neznošnih davkov. Menas si je kmalu pridobil ljubezen in zaupanje ljudstva, ki je trumoma sprejemalo vero Kristusovo. Ko so ga sovražniki zavoljo tega ovadili, je bil poklican pred namestnika Hermogena, a tudi tega je pridobil za Jezusa. Nato sta bila še z drugimi tovariši pred cesarjem mučena in umorjena okoli l. 310.

2. Sv. Sukces in tovariši, mučeni v Afriki.

3. Sv. Severin.

4. Sveta Gudila.

Solnce v. 7. u. 40 m. — z. 4. u. 04 m.

Luna v. 11. u. 01 m. — z. 8. u. 33 m.

11. decembra.

1. Sv. Damaz, papež 366—384, rojen na Špankem, odkoder se je pozneje preselil z očetom v Rim. Kot dijakon je bil s papežem Liberijem v pregonstvu, pozneje pa je postal njegov naslednik. Zoper krivoverce je sklical štiri sinode, potrdil odloke II. vesoljnega cerkvenega zbora v Carigradu, sv. Hijeronimu je naročil, naj uredi besedilo sv. pisma.

2. Sv. Sinezij, rimski mučenec l. 258.

3. Sv. Epimah in njegova tovariša: sv. opaf Trazon in sv. Viktorik, mučenci v Aleksandriji.

4. Sv. Evtihij.

5. Sv. Sabin, škof v Pijačenci.

6. Blažena Pribislava, pobožna sestra češkega kralja sv. Vavla, je bila omožena z nekim hrvaškim vojvodom na severovzhodnem Češkem. Pokopana je bila pri mestu Jablonem, kjer je njej na čast posvečena kapelica. Njeni ostanki so bili ob času Karla IV. prepeljani na kraljevski grad v Pragi.

Solnce v. 7. u. 41 m. — z. 4. u. 04 m.

Luna v. 11. u. 24 m. — z. 9. u. 54 m.

12. decembra.

1. Sv. Jošt ali Jodok, angleški kraljevič, je bil sin enega izmed sedmih britskih kraljev. Navdušen za krščansko vero, ki se je začela v VII. stol. na Angleškem tako lepo razvijati, se je odločil, da preživi v evangelijskem ubožstvu. Zato je odšel na Francosko, kjer je živel kot puščavnik v okolici mesta Les Ponts de Cé. Umrl l. 653.

2. Sv. Avtencij, mučen v Trevirju

Solnce v. 7. u. 42 m. — z. 4. u. 04 m.
Luna v. 11. u. 43 m. — z. 11. u. 11 m.

13. decembra.

1. Sv. Lucija (lat. beseda pomeni: razsvetljuje). Rojena je bila v Sirakuzah na Siciliji. Svoji materi Evthiji je na grobu sv. Agate izprošila ozdravljenje. Zavrtni poganski snubač jo je iz golega maščevanja ovadil sodnji, da je kristjana. Najpoprej je bila kruto mučena, z ognjem obdana, naposled pa z bodalom umorjena l. 304.

2. Sv. Otilija, zaveznica Alzacije, zaščitnica slepih ljudi. Bila je hči alzacijskega grofa; ker je bila sleporojena, se je nad tem njen oče tako vznemirjal, da je niti pogledati ni hotel. Vzgojena v samostanu je zadobila pogled; zdaj pa jo je oče sprejel z nepopisnim veseljem ter ji daroval grad Hohenburg pri Strassburgu, ki ga je pa ona izpremenila v samostan. Umrila l. 720.

3. Sv. Evstracij in tovariši, muč. v Armeniji.

4. Sv. Avtbert, škof.

5. Sv. Antioh, mučen na Sardiniji.

6. Sv. Saturnin.

7. Sveta Konzolata.

Solnce v. 7. u. 43 m. — z. 4. u. 04 m.

Luna v. 12. u. 01 m. — z. —.

14. decembra.

1. Sv. Spiridijon (Duhoslav), patron pastirjev, dež, varih Dalmacije, je bil v mladih letih pastir, potem pa je bil izvoljen škofom na Cipru. Udeležil se je tudi I. cerkvenega zbora v Niceji l. 325. Zavaljo spoznavanja Kristusove vere je bil poprej tudi v ječo pahnen. Odlikoval se je po izredni skromnosti in zmernosti. Umril l. 349.

2. Sv. Heron in tovariši, mučeni v Aleksandriji.

3. Sv. Druz (Drusus), muč. v Antiohiji.

4. Sv. Just.

5. Sv. Abundancij.

6. Sv. Nikazij, škof v Remešu na Francoskem, obenem tudi spomin njegove plemenite sestre sv. Florencije.

7. Sv. Florent, dijakon.

8. Sv. Dominik de Silos, opat, umrl l. 1074.

9. Sv. Evtropij.

Solnce v. 7. u. 44 m. — z. 4. u. 04 m.

Luna v. 12. u. 16 m. — z. 0 u. 23 m.

15. decembra.

1. Sv. Irenej in tovariši, muč. v Rimu l. 202.

2. Sv. Favstin, muč.

3. Sv. Valerijan, škof v Afriki, je bil mučen na povelje vandalskega kralja Genzeriha.

4. Sv. Marcijal.

5. Sv. Kristina, devica, je živela v IV. stol. kot sužnja v Iberiji na Kavkazu in je bila edina kristijana v deželi. Posrečilo se ji je, veliko duš pridobiti za Kristusa.

6. Sveta Publija.

7. Sveta Silva, sestra rimskega cesarskega namestnika v Carigradu; umrla 420.

Solnce v. 7. u. 45 m. — z. 1. u. 04 m.

Luna v. 12. u. 33 m. — z. 1. u. 34 m.

16. decembra.

1. Sv. Evzebij, verčeljski škof v Piemontu, je prvi v Evropi združil redovniško življenje z duhovniškim poklicem. Udeležil se je cerkvenega zbora v Milanu l. 355. Na tem zboru je Evzebij z dvema papeškima odposlancema branil pravo vero in sv. Atanazija, čeravno se mu je bilo bati groženj cesarja Konstancija. Zavaljo zamere pri cesarju je moral iti v pregnanstvo v Palestino. Končno ob času cesarja Julijana je zopet zadobil prostost. Umril l. 370.

2. Sv. Ananija, Azarija in Mizeel, znani starozakonski mladeniči v ognjeni peči, ki se niso hoteli klanjati kipu kralja Nabuhodonosorja v babilonski sužnosti.

3. Sv. Adon, nadškof v Vijeni na Francoskem. Umril l. 375.

1. Sv. Bean, aberdonski škof na Irskem.

5. Sveta Adela, vdova, roj. 931, hči burgundskega kralja Rudolfa II., umrla v samostanu l. 999.

6. Sv. Albina (lat. ime pomeni: Bela, francoski Blanka), devica in mučenica v Formiju.

Solnce v. 7. u. 46 m. — z. 4. u. 05 m.

Luna v. 12. u. 51 m. — z. 2. u. 44 m.

Najnovejše z bojišč.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 6. decembra. (Kor. ur.) Uradno se razglša:

Naša križarka »Novara« je z nekaterimi rušilci 5. t. m. zjutraj pri Sv. Ivanu Meduanskem z ognjem iz topov potopila tri velike in dva mala parnika, pet velikih in mnogo malih jadrnic, ki so izkrcavale vojno blago. En parnik je zletel v zrak. Naše brodoge so s suhega s približno 20 topovi zelo ljuto a brezuspešno obstreljevali.

Blizu tam je Nj. V. ladja »Varaždin« uničila francoski podmorski čoln »Fresnel« in ujela poveljnika, drugega častnika in 26 mož.

Neko drugo brodoge je ponoči na 23. novembra potopilo nek s tremi topovi oborožen parnik in neko večjo motorno jadrnico; obe ladji sta bili italijanski, popolnoma naloženi sta se peljali iz Brindisi v Drač. Tiste, ki so ostali na parniku živi, med njimi štiri od vojne mornarice, smo ujeli, moštvo motorne jadrnice smo v čolnih spustili na svobodo.

Poveljstvo mornarice.

Dunaj, 6. decembra. Uradno se poroča:

Na bojni črti ob Soči je vzdrževal sovražnik ogenj s topovi, ki je bil na posameznih mestih, posebno proti goriškemu območju od časa do časa zelo živahen. Tudi mesto Gorico in sosednji kraj št. Peter so obstreljevali iz vseh kalibrov.

V odseku Doberdobske visoke planote je podnevi napadala italijanska pehota pri Sredipolju in pri Polazzo, zvečer pa pri Sv. Martinu, a smo jo povsod odbili.

Na tirolski bojni črti se je razširilo delovanje sovražne artiljerije proti utrjenemu prostoru pri Lardaro zdaj tudi na sosednje postojanke severno od doline Ledro.

Dunaj, 6. decembra. (K. u.) Uradno se razglša:

Naše čete so zdaj tudi zahodno in južno zahodno od Novega pazarija in po cesti, ki vodi iz Mitrovice v Peč, prodrle na črnogorsko ozemlje. Na Krasu pri Pesteri so vržene črnogorske čete na svoje glavne postojanke. Vzhodno od Peči smo premagali sovražno zadnjo stražo. Naše najsprednejše čete se bližajo mestu. V včerajšnjih bojih privedeni ujetniki presegajo število 2100 mož.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

To in ono.

Pristno pojasnilo. Knez: »Povejte mi, ljubi gospod župan, kako je to, da pri vas toliko otrok bosih okoli leta.« Župan: »Da, vaša milost, taki pridejo pri nas že na svet.«

Laskavo. Žena: »To ti pa že povem: če jaz umrjem, take žene, kakor sem jaz, gotovo ne boš dobil več.« Mož: »Kdo pa ti je to povedal, da bi hotel zopet imeti tako ženo?«

Sebičnež. Zavarovalni agent: »Po tem tarifu bi plačali mesečno po 10 kron in Vaša žena bi dobivala, če Vi poprej umrjete, na leto po 300 kron.« Kmet: »To ni nič... Jaz hočem tak tarif, da žena prej umrje!«

Pri konjskem mešetarju. Gospod: »Rad bi imel mladega, zdravega konja.« Trgovec: »No! potem si izvolite šimelna. To Vam je krepka, zdrava žival.« Gospod: »Že verjamem! Drugače ne bi bil postal tako star.«

Vprašanja in odgovori.

Agata Pr. — Kröllendorf N. Avstr. Obrnite se v zadevi Mohorjevih knjig na posredovalnico za goriške begunce (Ljubljana, Zadruga zveza).

Živko T., dijak, Dutovlje. Goriška slovenska gimnazija se letos (v tekočem šolskem letu) nikjer ne bo otvorila. Dijaštvo je povečini razkropljeno po begunskih krajih. Kar jih je pa v Trstu ali pa v Ljubljani, so pa itak vpisani na ondodnih gimnazijah.

Matija Koletič — Novalipa. Zgledati se bo treba (pismeno) pri poveljstvu prostovoljnih strelcev v Ljubljani.

Ivan Mravinec — P. Vinica. — V zmislu vojnega zakona je, da se vse vojne dajatve razmerno porazdele na vsa posestva. Zakon sam pač ne velja za tuje državljane.

Mat. Ozbič — Lome. Ker nam razmere niso točno znane, se v take podrobnosti ne moremo spuščati, zlasti ker je v teh vprašanjih za vse slučaje merodajna komisija pri c. kr. okr. glavarstvu. Obrnite se tja, pa Vam bodo dali točen odgovor.

A. F. Luže. Čč. oo. kapucini so bili deloma zapustili Gorico, nekaj jih je pa ostalo do zadnjega. Mogoče je, da so se zadnje dni, ko je granata zadela cerkev, izselili. Lahko se pa obrnete v tej zadevi do samostana v Škofji Loki.

Spanje

noče priti, kadar mučijo človeka bolečine, če trpi vsled prevelike nervoznosti, če začne zopet boleti stare rane in sploh pri raznih boleznih. Za take slučaje jako dobro služi Fellerjev boljšajoči in živce pomirjajoči fluid iz rastlinskih esenc zn. »Elza-fluid«. O izbornem vplivu tega odličnega domačega zdravila, ki olajša bolečine, pomirja živce in prinese spanje, priča čez 100.000 zahvalnih pism. 12 steklenic stane 6 kron, na vse kraje poštine prosto, edino pristen se naroča samo pri lekarnarju K. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16 (Hrvatska). Istotam se lahko naročajo tudi Fellerjeve lagodne odvajajoče rabarbara-kroglice, zn. »Elza-kroglice«. — To je najprijetnejše odvajalno sredstvo, ki točno, neškodljivo učinkuje in mu je vsekakor dati prednost pred drugimi odvajalnimi sredstvi, ki dražijo čreves. — 6 skatlic stane 4 K 40 h poštine prosto. Oboje tu navedenih zdravil naj bi bilo v vsaki hiši vedno pri rokah. — Mnogi ljudje tožijo radi bolečin, ki jih jim povzročajo kurja očesa in si jih režejo z nožem, kar je že mnogokrat imelo ne-ljube posledice. — Za 1 ali 2 kroni naj bi si taki nabavili Fellerjevo sredstvo zoper kurja očesa in bi jim bilo takoj pomagano. (—ef—)

Listnica uredništva. — A. S. m. — Neu-Nagelberg: Hvala! Prejeli smo, pa smo podobne stvari že imeli v listu. Ponavljati pa ne kaže, četudi je nekoliko izpremembe v Vaši pesmi. Pa kaj drugega!

Dobre knjige.

V deveti deželi. Povest. Spisal H. R. Haggard. Cena 1 K 40 v. V slovenskem prevodu so prejšnja leta izšla že tri Haggardove povesti, in sicer: Dekle z biseri, Roža sveta in Salomonovi rudniki. Vse so skrajno zanimive, skrivnostne, skoro neverjetne in prepojene z bujno domisljijo, imajo pa tudi mnogo poučnega jedra in nas seznanjajo s prirodo tujih dežel in njihovimi prebivalci. Povest »V deveti deželi« je istotako zanimivo-poučna in velja samo 1 K 40 v. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Vstaja Škenderbegova. Zgodovinska povest. Povest je zelo zanimiva; seznanja nas z Balkanom, ki ima za seboj tako krvavo zgodovino, katere se danes še bolj krvavo nadaljuje. Povest ima zgodovinsko ozadje in je zato tembolj aktualna. Cena 60 vin. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Pod svobodnim solncem. Dva zvezka 6 K 80 v. vezano 8 K 80 vin. Veliki roman iz zgodovine naših prednikov, ki so se bojevali na Balkanu za svobodo, je danes še posebno aktualen. Za božično darilo zelo primerna knjiga.

Pojasnilo. Ker je šivalni stroj postal landanes že v vsakem gospodinjstvu neobhodno potreben, se cenj. občinstvo posebno opozarja, da si pri nakupu šivalnega stroja v lastnem interesu ne ozira na umazano reklamo ali na kakšnega vsiljivega agenta, ki Vam zagotavlja, da je njegov šivalni stroj najboljši? Teža sam ne verjame, ker čez par tednov bo že Vam ponujal stroje iz druge tvornice za najboljši, kar je pa vse neresnično. In če si že slučajno katera stranka naroči tak šivalni stroj, se kaj kmalu kesa, posebno ko čez nekaj časa ne dobi nikjer pravih šivank, manj pa še posameznih delov. Torej se kar najtepleje vsakemu naročniku priporoča v lastno njegovo korist, da se obrne le na strokovno domače podjetje g. Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ulica 7, raven sodne palače, kjer bo v vsakem

ožiru najbolje postrežen. Imenovana trdka ima edino zalogo prvovrstnih »Piaffe« šivalnih strojev, kateri so priznani edini najboljši na svetu, povsod hvaljeni in priljubljeni. Glej inserat.

Nižje-avstrijske deželne zavarovalnice.

Ko je pred štirimi leti nižjeavstrijska deželna zavarovalnica na življenje in rente pričela z razdeljevanjem čistega dobička v obliki dividend na svoje zavarovance, se je to dejstvo z veseljem povsod označevalo kot viden znak jako ugodnega razvoja. Da je ta zavod tudi v vojnem letu 1914, ko je bil vsled velikih izprememb in ovir, ki jih ima vojna za posledico, zelo neugodno trpel promet, navzlic temu izkazal prebitok 900.000 kron, torej 100.000 kron več, kot prejšnje leto, in je med svoje zavarovance zopet razdelil nad 300.000 kron, je gotovo najboljši dokaz o varni in zanesljivi podlagi, na kateri je bil zavod ustanovljen.

Prvega vojnega leta pa ni dobro prestala samo zavarovalnica na življenje in rente, temveč so se odlično izkazale tudi druge deželne zavarovalnice. — Zavarovalnica zoper požare, ki zopet izkazuje večje število novih članov, je mogla razdeliti čez 150.000 kron. — Da zavzema ta zavarovalnica danes na Nižje-Avstrijskem prvo mesto, ni samo posledica dejstva, da dobe 50% prebitka občine, temveč tudi to, da so premije jako nizke in da nudi zavarovalnica, kot javen zavod, veliko varnost, predvsem pa ugodna cenitev pri požarih in točnost pri izplačevanju škode; vse to je zavodu dovelo mnogo novih članov in je po nekaterih občinah število zavarovancev pri deželni zavarovalnici največje.

Nižjeavstrijska deželna neugodna in jamstvena zavarovalnica. Ta oddelek je vsled vojne prav posebno trpel, ker je v mnogih podjetjih prenehalo delo ali pa se omejilo in je na ta način izpadlo mnogo zavarovanj, med tem, ko je bilo nabiranje novih članov v drugem polletju docela onemogočeno; kljub temu pa se je v prvem polletju 1914 pridobilo mnogo več zavarovancev, kot v l. 1913. In se je dosegel prebitok, katerega se je glasom pravil pripisalo jamstvenemu skladu. Ta zavarovalnica se je pečala posebno s podu-

ževanjem kmetovalcev o neugodnem in jamstvenem zavarovanju in se je osobito stremilo za dosego zavarovanj šol, cerkva in občin.

Tudi deželna zavarovalnica za živino, ki se je morala svoječasnno boriti z velikimi težkočami, je v popolno zadovoljnost mogla odgovorjati vsem tekom minulega leta stavljenim zahtevam, za kateri uspeh se je predvsem zahvaliti v letu 1910. izvedeni prenosovi in nje ugodnim finančnim učinkom.

Če še pripomnimo, da je tudi deželna zavarovalnica zoper točo navzlic številnim neugodam dosegla prebitok, lahko po pravici rečemo, da je Nižjeavstrijska lahko ponosna na svoje deželne zavarovalnice in njihovo smoterno delujoče vodstvo.

Deželne zavarovalnice se morejo tedaj vsakomur najtepleje priporočati; iste nudijo polno varnost pri najnižjih premijah in brezhibno rešitev v slučaju neugod. Ravno za časa vojne je bila največje važnosti za zavarovance varnost, ki jo morejo nuditi deželne zavarovalnice kot javen zavod, tembolj ker se je moglo opaziti pri zavarovancih precejšnje razburjenje radi varnosti tujezemskih zavarovalnic. — Zavarovalnica nudi tudi popolno jamstvo, katero se more zahtevati od nje z narodnega in patrijotičnega stališča.

Deželna zavarovalnica vporeblje vplačane premije samo v korist zavarovancev in ni ustanovljena, da bi do našala dobičke delničarjem, še več, ko dosežejo jamstveni skladi rotovo, po pravih določeno višino, razdeljuje ista morebitne prebitke med svoje zavarovance; to dejstvo daje deželni zavarovalnici prednost pred vsemi drugimi zavarovalnimi družbami.

Kdor hoče tedaj skleniti kako zavarovanje za življenje in rento, ali zoper neugode, za jamstvo ali zoper neugode pri vodovodih, stori najbolje, če se obrne na nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico, ki ima po skoro vseh kronavinah, tako tudi na Kranjskem svojo podružnico, ustanovljeno po posredovanju in s pomočjo deželne odbora. — S tem ne stori samo svoje patrijotične dolžnosti, temveč koristi tudi sam sebi.

Vodstvo kranjske deželne podružnice nižjeavstrijske deželne življenjske in rentne, kakor tudi neugodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 12.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vrednejši, katerim Sirolin znano olajša naduha.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vplivom na splošni počutek.

Dobiva se povsod!

Schicht-Perilo — Vojno-Perilo

Cenejši in najboljši način pranja:

Zamoči perilo nekoliko ur ali preko noči s pralnim praškom »Ženska hvala«. Perilo tedaj daljše kakor običajno. Samo malo mila — najboljšje Schichtovo milo znamka »Jelen« — je še potrebno, da se dobi najlepše perilo.

Prihrani delo čas, denar in milo.

Ominol je najboljšje sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 1. decembra. 46, 76, 6, 7, 59.
Dunaj, 4. decembra. 27, 88, 57, 58, 32.

SKRIVALNICA.

Kje je pastir?

Kupi se takoj

po najvišji ceni vsako množino
jesenovega lesa in
bodisi okrogel (še stoječ) ali deske.
Orehovega lesa
I., II., in III. vrste, vsake mere.
Domačega kostanjevega lesa,
vsake vrste. Sprejmejo se tudi zastopniki.
Pismene ali ustmene ponudbe prosto vagon je pošiljati trdkli:

J. Pogačnik, Ljubljana
Marije Terezije cesta 13 (Kollzej)

E469

Fellerjev dobro dišeči, bolj lajšajoči fluid iz
rastlinskih esenc z zn.

„ELSA-FLUID“

za razkrajajoča

izpiranja vratu.

12 steklenic 6 kron prosto poštne lekar-
nar E. V. Feller, Stubica, Elzatr 16 (Hrvat-
ska). — Cez 100.000 zahvalnih pisem.

Laneno seme

se kupi v vsaki množini. — Ponudbe na
A. Zankl sinovi, tovarna barv v Ljubljani.

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi,
kateri pač imajo uro v zepu ali na steni,
ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker
je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar
ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro,
ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka „IKO“ najbolj zanesljiva ura.

Lastna znamka „IKO“ najbolj zanesljiva ura.

Št. 600 Zepna ura z radijem, ki se	ponoči sveti	K 8-40
" 410 Nikel.-anker-Roskopf ura	"	4-10
" 705 Roskopf ura, kolesje v kam-	nih tekoče	5-90
" 719 Srebrna rem. ura	"	7-80
" 720 Srebrna cilind. rem. ura	"	9-70
" 1450 Bela kovinasta verižica	"	2-80
" nikelnasta	"	1-
" 916 Srebrna verižica	"	3-20
" 89 Double zlata verižica	"	5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, ve-
rižice, prstane, broške, obeske, zapestnice,
zavratne verižice, uhane, blago v zlatu in
srebru, namizna orodja, daljnogleda itd.
v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami
katerega zahtevajte zastoj in poštne prostega.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se
denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zame-
njam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švici

H. SUTTNER

samo
v

Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobro in žejo gasečo se lahko
vsek sam priredi z malimi stroški. V sa-
logi so snovi za ananas, jabolčnik, gre-
nadine, malinovec, poprova meta, ru-
skatelec, pomarančnik, dišava perla,
višnjevec. Ta pijača se lahko pije za-
vziva hladna, pečena pa vroča mesto ru-
ma in žganja. Staziti se ne more. Stoji
z natančnim navodilom stane K 4-60
franko po povzetju. Na 5 takih porcij do-
dam eno poverbu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice in
neprecenljive vrednosti, ker delaven ta pijača osvaja in
ne uplani, v sled česar ne zgube nič na svoj delavski denar.
Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 641, Morava.
2600

Najden denar

2570

pomenja naše najnovjše poročilo o sreč-
kah, vsebuje srečkovno skupino šte. 5
na 50 mesečnih obrokov po samo 3 kro-
ne z glavnimi dobitki

180.000 kron.

Poročilo se pošilja brezplačno.

Srečkovno zastopstvo iz, Ljubljana.

SUKNO PERILO OBLEKE ČEVLJE OSTANKE

in razno blago pošilja po najnižjih cenah
Jugoslovanska razpošiljalna
R. STERMECKI v Celju šte. 305,
Štajersko.

Zahtevajte zastoj cenik s slikami čez ti-
soče stvari. Pri naročilih iz Amerike, Nem-
čije in Balkana treba denar naprej poslati.

- Priporočamo cenje-
nemu občinstvu edino
domačo tvrdko

IGN. VOK

špecialna trgovina šivalnih
strojev in koles.
Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokli od
strokovnjakov priznanonajboljšešivalne stro-
je v Evropi in to so »PFAFF« v veliki izbiri
in zalogi.

10letna pismena garancija!

Pouk o vezanju vsak čas brezplačno. Prični posredovalci se iščejo.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Šriporočamo

*Kolinsko kavino primes
v korist obmejnim Slovencem!*

Izborno se je obneslo za vojake v vojski in
aploh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gihtu, influenci,
prsti, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capitel
compos.

Nadomestilo
za **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica kron. — 80, 1'40, 1'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,
Praga, I., Elizabetina cesta 2.

Dnevno raspoložljive.

500 K

Vam
plačam
nko Va-
ših kurjih očen, brada-
vici in trde kože tekom
3 dni s korenino, brez
bolečin ne odpravi
RIA-BALSAM.
Cena lončka z jamstve-
nim pismom K 1'—, 3
lončki K 2'60, 6 lonč-
kov K 4'60.
Kemeny, Kaschau
(Kassa) L., poštni predal
12 13. Ogrsko.

Proti
protinu, revmi,
ischias, podagri,
žilnim bolečinam,
tudi po vojnih štra-
pacih je še vsa-
kemu pomagal

Neuradin

Pišite takoj ponj na
Bären-Apotheke
Dunaj, II. Taborstr. 26 K.
Cela doza K 3'—
polov. „ K 1'80.
Čez 100 zahvalnic.

Kuverte s firmo,
- - pisma, - -

- račune itd -
izvršuje natančno po
: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

Kava

50 % ceneje!

Ameriška štedilna kava
je po dišeča, izdatna i
stediha, 5 kg vreča za po-
kušnjo K 12'— post. protu
po povzetju. Pol kilograma
prvovrstnega finega kava
K 2'40 tudi 50 kem. razl.
lepah razglednic pošljete K
A. Schapira št. 473,
izvoz kave in čaja,
TISZABOGDANY,
Ungarn.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega.
Zunanjim vlagateljem so za pošl-

5 %

ljanje denarja na razpolago brez-
plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven
odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu.
Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta
1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelnstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, o. kr. profesor v p. v Ljubljani; Ignacij Zapletnik, katehet v Ljubljani; Ivan
Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v
Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec,
ravatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, o. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, od-
vetnik v Ljubljani; dr. Aloš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Cadež, katehet v Lju-
bljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. št. rač. ofcial v Ljubljani; Avguštin Zajo, o. kr.
rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Zahtevajte

zastonj in poštine prosto moj glavni
cenik s 4000 slikami ur, zlatnine in
srebrnine, glasbil, predmetov iz usnja
in jekla, potrebnih za gospodinj-
stvo in toaletu, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, c. in kr. dvor-
ni založnik Brūx št. 781 (Češko).

Nikelnaste Roskopf-ure K 3'90, 4'20, 5'—,
Srebrne K 8'40, 9'50. — Nikelnaste budilke
K 2'90. Budilke z dvojnimi zvoncem K 4'—.

Pošilja se po povzetju. — Nikak riziko!
Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

Proti peki potic

se je v zadnjem času mnogo pisalo.
Po mnenju strokovnjakov je pa ravno
sedaj, ko odpade na vsakega prebi-

valca le omejena količina moke, peka
priprostitih, sladkorja boga-
tih potic zelo priporočati, ker je
sladkor, katerega je zadosti, ne samo
nadomestilo za manjkajočo mast pri
prehrani, temveč pride, kar se tiče
redilne vrednosti, še ceneje, kot fina
moka. Pecite tedaj potice po dr. Oet-
ker-jevih receptih, dajte Vašim otro-
kom vsak dan tako redilne in slastne

pudinge pripravljene iz dr. Oetker-je-
vega praška za pudring, mleka in slad-
korja. Recepti za vojne močnate jedi
in pecivo so na razpolago zastonj pri

dr. Oetker-ju, tovarna hranil,
Baden pri Dunaju.

